

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

Tractatvs II. De Genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

71 Ad quartum respondeo; inprimis materiale eius vniuersalis, quod vniuoce abstrahitur à reali, & solius rationis, est obiectum, siue quid essentialiter cognoscibile, in quo ambo vniuoce conueniunt. Secundo eiusmodi materiale potest esse ens in communi abstractum à reali, & solius rationis: quamvis enim secundum se sumptum non sit vniuocum, sed analogum respectu vtriusque, cæterum prout est materiale vniuersalis in communi, per denominationem à forma extrinseca, ac secunda intentione, cui subest, vniuocum quid ni sit? Tertio materiale illud vniuersalis vt sic potest esse simul ens reale, & rationis, quatenus hæc non clarè, & expresse, sed obsecrè, & implicite cognoscuntur, poterit inquam, si vera est eorum sententia, qui præcisiones obiectivas negant, & cum species ab indiuiduis abstrahitur, hoc, & illud indiuiduum, & cætera confusè cognita eius vniuersalis materiale esse existimant.

72 Ad quintum respondeo, vniuersale fictum, ac solius rationis, haud esse genus, speciem, aut aliud ex quinque vniuersalibus à Porphyrio numeratis; at illud propterea nequitiam esse propriè vniuersale inficior. Etenim præter quinque illa vniuersalia arbitror esse quædam alia; ens videlicet, rem, & cætera prædicata transcendens, quorum, si aliquid sit genus (aliud enim ex quinque nequit esse) sanè decem prædicamenta nequaquam erunt suprema genera, sed ab aliis superabuntur. Fateor me dictum in met. lib. 5. tract. 2. satis esse probabile, quod ens, & quodvis aliud simile prædicatum transcendens sit genus. Verum contrarium, & communius, & probabilius ibidem arbitror, ac modo etiam arbitror. Quidquid autem de hoc sit, nullum vniuersale chimæricum esse propriè, ac strictè genus, speciem, differentiam, proprium aut accideus cenleo, ac propter rationem in argumento adductam, non problematice, & in vtramque partem hoc disputandum, sed pro comperto, & explorato habendum reor.

73 Porro aduersus id, quod postremo loco statuimus, aliqui, quibus contrarium placuit, ita obiciunt. Vniuersalitas vt sic est ordo ad ens reale, vel rationis, nec enim est ordo ad aliquid commune vtrique, & ab eis abstractum, cum id commune repugnet: sed ordo ad ens reale, vel rationis vniuersale esse nequit, aut ratio vniuoce, eò quod multitudinem, & indeterminationem expresse inuoluat; qua ratione Petrus, vel Paulus v. g. non est vniuersale, aut ratio vniuoce, vt vt de pluribus, nimirum de quolibet eorum seorsim sumpto prædicari possit.

74 Cæterum nullius ponderis est hoc argumentum: quoniam vniuersalitas vt sic optime esse potest ordo, non ad ens reale, vel rationis, sed ad rationem obiecti, seu cognoscibilis vtrique communem etiam vniuoce: vel secundo esse potest ordo ad rationem communem entis, respectu vtriusque, saltem analogam: vel tertio in aliorum principiis sustinet esse talis ordo ad ens reale, vel rationis non expresse, sed confusè cognita, quare nullam indeterminationem, aut multitudinem exprimit.

75 Rursus, tamen si vniuersalitas vt sic esset ordo ad ens reale, vel rationis etiam explicite cognita, id vniuersalitatis vniuersalitatis, & vniuoce non obesset. Primo, quia vniuersale reale est ratio superior, & generica, ad hoc, & illud, & tamen multitudinem in obliquo exprimit, cum sit formalissime vnum in multis realiter; igitur vniuersalitas vt sic erit vniuersalis, & vniuoce ratio, licet sit ordo ad ens reale, vel rationis solius, inter se primo diuersa,

seu quantumvis ex parte obliqui multipliciter exprimat: antecedens est etiam aduersariorum; consequentia videtur sine villo discrimine. Secundo, quia multitudo tantum obest vniuersalitati eius, in quo exprimitur: at in hoc conceptu, ordo ad ens reale, vel rationis, multitudo solum ex parte termini exprimitur, non ex parte ordinis ad terminum: ergo ordo ad ens reale, vel rationis etiam explicite cognita: quatenus ordo est, vniuersalis esse poterit, & ab inferioribus suis vniuoce abstractus, ac proinde eiusmodi etiam erit vniuersalitas vt sic, quantumlibet in tali ordine consistat. Minor probatur, quia vnus, idemque actus potest esse ordo ad ens reale, & rationis, vt cernere est, in hoc indiuisibili iudicio, ens reale non est ens rationis, quod vtrumque ens simul, & semel amplectitur: ergo ordo ad ens reale, vel rationis, eo ipso nullam in ordine multitudinem, & distinctionem exprimit, aut arguit. Vbi animaduertas velim, eò, quod idem realiter ens possit esse reale, vel rationis, malè inferri in hoc conceptu, ens reale, vel rationis, multitudinem non exprimi, nec argui: cæterum si vnum, & idem ens posset esse simul ens reale, & rationis, optime ex hoc fieret, in hoc conceptu, ens reale vel rationis, multitudinem aut distinctionem non exprimi: quapropter nos data opera, ex eo, quod idem actus possit esse ordo ad ens reale, & simul etiam ad ens rationis, in ordine vt sic, & quatenus tali, nequitiam exprimi multitudinem deduximus, non vero ex eo, quod idem actus possit esse ordo ad ens reale, vel rationis: quæ differentia magnopere præ oculis habenda est in præsentia materia.

Tertio: quia esse imaginem, & similitudinem SS. Trinitatis, est ratio communis vniuoce, atque vniuersalis respectu cuiusque hominis, vt ex libro Geneseos Patres colligunt: at ea ratio vniuersalis plura vt plura, videlicet personas diuinas expresse connotat: ergo similiter in præsentia, &c. Quarto quoniam aliud est arguere multitudinem, aliud eam exprimere: transeat ergo, ex eo, quod vniuersalitas vt sic sit ordo ad ens reale, vel rationis, etiam explicite, ac dilucide cognita, argui per legitimam consequentiam, multipliciter in ordine ipso re vera: hoc autem non est eam in illo exprimi; nec sufficit, vt non sit vniuersalis respectu suorum inferiorum: aliàs etiam homo vt sic nequitiam esset vniuersalis; quippe ex eius natura, & essentia colligi, & argui potest, eum re ipsa multiplicabilem esse. Atque ex his omnibus liquet, exemplum argumenti esse parum accommodatum: idcirco enim Petrus, vel Paulus, non est vniuersale quidpiam, quia multitudinem in recto ipso exprimit, necnon, quoniam non potest de pluribus etiam collectivè sumptis prædicari: quorum tamen neutrum in vniuersalitate vt sic visitur.

TRACTATUS II.

De Genere.

CAPVT I.

Quid sit genus.

MULTIPLEX est, & varia generis nomenclatura: interdu ad mores refertur, & vel ipsa specie infima inferius est: Tritum illud Maronis lib. 1. Æneidos.

Quod

Quod genus hoc hominum, quæ hunc tam barbaram morem

Permittit patria, hospitio prohibemur arena

Bella cient, primaque vetant consistere terra:

Interdum etiam ad maiores; atque ita etiam specie contractius est: huc respexit Ovidius.

Nam genus, & proanos, & quæ non fecimus ipsi

Vix ea nostra voco:

Et Iuuenalis satyra 8.

Quis fructus generis tabula iactare capaci

Fumosos equitum cum dictatore magistros

Si coram Lepidis male vivitur?

Aliquando significat patriam, quod hæc etiam nos genuisse, & aluisse censetur; & sic Alexander v.g. genere Macedo dici consuevit; Aliquando gentem, aut maiorem etiam multitudinem, vt cum Romanorum v.g. genus, aut hominum genus efferimus. Est & Grammaticis suum genus: est etiam & viris peritis, quod cum nostra specie recurrit, sicut, & ipsorum species cum nostra indiuiduo.

2 Diuersum ab his dialecticum, nostrumque genus, vt sponte sua patet, & à Porphyrio in præfenti, & Damasceno in Dialectica cap. 2. & aliis passim est animaduersum. Illud autem ita definiti consuevit, id, quod prædicatur de pluribus differentibus specie in quid: quam definitionem velut quidditativam, & propriam cum Scoto, Sarnano, Mayrone, Antonio Andrea, Tartareto, Anglico, Hurtado, Comptono, & Arriaga defendendam suscipio: quantumvis meram descriptionem eam censeant Ammonius, Soncinas, Toletus, Villalpandus, Tellez, Masius, Albertus Magnus, Niger, Rubius, Sotus, Amicus, & passim alij plures.

3 Contrà eam opponens primo: illa definitio non constat genere, & differentia: ergo propria, & quidditativa non est, antecedens probatur. Tum quia alioqui genus esset species, nimirum quæ ex genere, & differentia coalescit, vt compertum est. Tum, quia alioqui definitum definitionem ingrederetur, vt intuitu constabit. Tum denique, quia prædicabile, quo solo ea definitio constare posset, neutiquam est genus, adquinque prædicabilia.

4 Oppones secundo, eam definitionem convenire aliis à definitio; videlicet enti in communi, accidenti, ac differentie subalterne v.g. sensibili, quæ certe de pluribus differentibus specie in quid, siue essentialiter prædicari videntur, cum tamen, & iuxta Aristotelem 3. metaph. c. 3. ac Porphyrium in præfenti, alioque passim genera neutiquam esse sustineant. Eas prædicari de pluribus differentibus specie in quid, certo certius apparet. Quid enim omnibus etiam specie diuersis essentialius, quam ens. Equis deinde non videat, accidens de variis accidentis speciebus essentialiter dici, non minus quam animal de cunctis animantibus? Denique, cum differentia subalterna, nimirum sensibile includatur in animali, non minus equidem, quam hoc ea debet esse essentialis, & quidditativa homini, & equo, ac cæteris animalium speciebus.

5 Oppones tertio ex Scoto quæst. 15. in ea definitione nugationem committi, propterea quod pluralitas bis in ea ponatur; primo, cum dicitur genus prædicabile de pluribus; secundo, cum de differentibus specie, quæ differentia in conceptu suo pluralitatem inuoluit; quo pacto Aristoteles 1. metaph. text. 4.3. dicit eum nugari, qui bipedem ita definit: est animal habens pedes duos pedes habens, eò nimirum, quod habere pedes, bis dicitur.

6 Oppones quarto: genus est prædicabile distinctum à specie, at per eam definitionem non rectè ab ea distingueretur: ergo, &c. Minor probatur: non magis distat species à solo numero, seu collectione indiuiduorum, quam genus à specie: species enim est tam immediata generi, quam numerus speciei: sed prædicari de pluribus differentibus genere in quid non constituit genus supremum, cuiusmodi est substantia, aut viuens, v.g. diuersum prædicabile, ab infimo, quod tantum de pluribus differentibus specie in quid prædicatur: alioqui prædicabilia non tam quinque, quam sex futura essent, contra quam Porphyrius, & cum eo plerique existimant: ergo nec prædicari de pluribus differentibus specie in quid constituit genus infimum diuersum prædicabile à specie, quæ de pluribus solo numero differentibus in quid prædicatur.

7 Ad primum argumentum dici debet, illam definitionem constare ex genere, & differentia: ad primam probationem contrariam dicendum est, genus esse, non speciem prædicabilem, propterea quod ex genere, & differentia coalescat, sed subiicibilem, subalternamvè, hæc enim idcirco dicitur talis, quod generi subiiciatur, & illud per differentiam contrahat: absurdum autem non esse, si genus vt sic, hæc posteriori ratione, sit species, vt potè contra quam non distinguitur, in quintuplici diuisione Porphyriana, sed solum aduersus speciem priori ratione sumptam, id est prædicabilem de pluribus solo numero differentibus in quid, cuius naturam, ac definitionem haud dubie non participat: sic animal v.g. est genus, & tamen species subiicibilis ex æquo comparatione viuents. Ad secundam probationem contrariam, negandum est definitum ingredi definitionem: quia definitum est genus vt sic: quod autem definitionem generis ingreditur, est tale genus, nimirum prædicabile: sicut autem cognitio vt sic per talem cognitionem cognosci potest, non est cur genus vt sic per tale genus definiti nequeat; in quo secundæ intentiones non paruo interstitio à primis differunt: animal enim vt sic per tale animal, hominem, v.g. neutiquam definiti sustinet. Ad tertiam probationem dicendum est, iuxta ea, quæ statuta sunt tractatu præcedenti, prædicabile, seu rem prædicari aptam natam genus esse respectu quinque prædicabilium, atque ad eò contemplatione eius, quod inter cætera primum locum obtinet, & in præfenti definitur.

8 Ad secundum argumentum responderi debet, ens in primis genus forsitan esse, idque à nobis lib. 5. metaph. tract. 2. tanquam probabile defendendum esse, vbi etiam Aristotelem, Porphyrium, alioque pro contraria sententia adduci solitos exponemus. Quoniam tamen oppositum, & communius, & verisimilius est, ex facili dicere possumus, ens, vt genus non est, ita nec prædicari de pluribus differentibus specie in quid: aliud enim est, prædicari de pluribus specie diuersis in quid, aliud de omnibus ita diuersis quidditativè prædicari; & hoc posterius illud prius, & è conuerso tacitè excludit: ineptè namque quis diceret, plures homines, v.g. esse animalia, videlicet, quia omnes sunt animalia, contra verò satis aptè dici solet, plures homines esse albos, scilicet, quia non omnes sunt albi: quod argumento esse potest, pluralitatem, & rationem omnis, quibusdam in circumstantiis aliquatenus opponi. Quocirca, cum ens merito transcendentie, & infinitatis suæ de omnibus specie differentibus in quid prædicetur, sane de pluribus, quæ ita differant in quid prædicari posse neutiquam est censendum.

dum: hic etenim ex circumstantiis, ac tacita intentione philosophorum vocula illa, pluribus, & omnibus, sicubi aliàs opponuntur, ac sese inuicem excludunt. Iam quod attinet ad accidens, illud: vel comparatur ad alia accidentia, vt color ad candorem, & nigrorem; & respectu horum non est accidens logicum, quantumve prædicabile, sed genus, vt animal contemplatione hominis, & equi: aut comparatur ad hoc, & illud subiectum, vt album, v.g. ad hominem, & lilium; & horum intuitu genus non est, sed accidens logicum: at de iis, non in quid, sed in quale prædicatur. Tandem differentia subalterna prædicatur quidem de pluribus differentibus specie, non tamen in quid præcisè, sed in quale quid: quamuis namque de suis inferioribus dicatur essentialiter, cæterum non nisi instar accidentis, & per conceptum nomini adiectiuo respondentem, vt suo loco exponetur vberius. Proinde tradita definitio generis nulli, quod non sit genus, conuenit.

9 Ad tertium argumentum respondendum est, nullam in definitione generis negationem committi, nihil in ea geminari: sicut enim, cum definitur substantia, ens per se, eiusmodi finitio neuiquam est nugax, aut superflua, & licet ens in ea bis poni videatur, primò seorsim, & iterum in perfectitate, quæ quidem est formaliter ens; at non nisi semel in ea ponitur, quoniam videlicet perfectitas ob conuersionem entis restringitur ad hoc, vt solum differentiam innominatam enti superadditam significet, non vero ipsum ens, quod tamen aliàs posset significare, vt in metaph. citato lib. 5. tract. 1. latè explicabitur, ita similiter in præsentia, cum dicitur genus prædicabile de pluribus differentibus specie in quid, vocula, differentibus, quæ seorsim sumpta pluralitatem esset significatura, alteri particula, nimirum, pluribus, adiuncta, restringitur, & non pluralitatem, sed solum quod ei differentia, seu dissimilitudo superaddit, significat. Quod si quis opponat, tum contra hanc solutionem, tum etiam contra dicenda l. 5. metaph. eiusque nuper citato loco, eodem modo definiri posse hominem, viuens animal rationale, si nimirum animal restringatur ad significandum, id, quod animal viuenti superaddit, in promptu est responsio; nullatenus esse in vsu, vt vnum genus per aliud, vnumvè substantium per aliud restringatur, solumque genus per differentiam, aut quasi differentiam, & substantium per adiectiuum restringi solere, eaque propter definitionem illam hominis nugacem esse, & in ea viuens necessario repeti: quæ ratio in præsentia non militat.

10 Ad quartum dici debet, cum Fonseca 5. metaph. cap. 28. quæst. 11. sect. 2. & Conimbricensibus hic art. 1. genera omnia in eo conuenire, quod de pluribus in quid incompletè prædicentur: genus etenim nunquam est tota essentia speciei, utpote quæ differentiam vltèrius includit: quare omnia genera suprema, & infima ad idem prædicabile spectare: at species omnes in quid completè prædicari, eo, quod species sit tota essentia indiuidui, qua ratione Petrus, Paulus eiusdem omnino essentia, seu substantia censentur, quo spectat illud Basilij lib. 2. contra Eunomiū; Petri, & Pauli & omnium hominum, & si diuersæ sint appellationes, tamen vna est substantia omnium: quapropter, & in plurimis inter nos conuenimus, in proprietatibus solum, quæ circa singula inspicuntur, alio ab alio differente: Et paulo infra, nemo ita ignorans est, & ita communis natura imperitus, vt dicere in animum inducat, Paulum, & Petrum & omnino cunctos homines alterum ab altero alterius esse substantia,

è luro enim vt ego, etiam tu formatus es. Nec non eodem spectat illud Augustini tom. 1. lib. 8. de Trinit. cap. 6. Cum dicuntur tres homines vna natura, vel tres homines eiusdem nature, possunt etiam dici tres homines ex eadem natura: quia ex eadem natura, & alij tres homines possunt existere. Quod si species non esset tota essentia indiuiduorum, sed cuius eorum sua esset essentialis indiuiduatio, sane vt non sunt eiusdem indiuiduationis, ita nec essent eiusdem nature, & essentia; contra quam Basilij, Augustinus, & alij Patres passim censent. Quæ cum ita sint mirum non est, si species à genere diuersum prædicabile constituat. Ea autè particula, incompletè, in definitione generis necessario subauditur, & ex ea elicitur, quandoquidem repugnat, vnum aliquod de pluribus speciebus in quid prædicari, & esse completam essentiam, siue substantiam earum: eo enim ipso, neuiquam plures species forent. Quorum enim essentia completa, & adæquata est eadem, ea sunt eiusdem speciei, vt claret in Petro, & Paulo; ac proinde non poterunt ad diuersas species attinere. Quæ contra hanc solutionem poni solet obiectio, nec leuis illa quidem, tractatu sequenti commodius repellatur.

CAPVT II.

Aliud argumentum difficile aduersus definitionem generis.

11 Quid ita solet obiici: si per impossibile, vt aiunt, nullum esset animal, excepto homine, nullum, nisi rationale, profectò animal tunc esset genus: nihilominus in eo euentu neuiquam posset prædicari de pluribus differentibus specie in quid: non enim esset prædicabile nisi de solis hominibus, quos certum est specie non differre, ac solo numero diuersos esse: reiicienda igitur est ea generis definitio, quippe quæ non conuenit aliis à definito, animali scilicet. Quod tum futurum genus, quæ est prior antecedentis pars, eaque dumtaxat probationis indiga, hunc in modum suaderetur: homo in eo euentu maneret, eiusque essentia eadem esset, quæ modo: cur enim ea mutetur, per hoc, quod alia species intereant, atque in chimaras, & rationis entia euanescent? sed homo constat nunc essentialiter ex genere, quod est animal, & ex differentia, quæ est rationale: ergo & tunc perinde se res haberet. Confirmatur argumentum: quoniam in ea hypothesi animal foret genus: at in ea non prædicaretur de pluribus differentibus specie in quid: haud igitur est idem, tam re, quam ratione nostra, esse genus, & ita prædicari; aliàs in nullo euentu, etiam conditionato, & impossibili possent separari: quo pacto, si repugnaret homo, eandem repugnantiam animal rationale subiret.

12 Respondent aliqui primò, animal tunc non futurum genus, sed potius differentiam, & à rationali ratione nostra minime distinctum iri, videlicet, quia cū eo conuerteretur, atque recurreret, & nihil esset rationale, quod non animal, aut animal, quod non rationale: Sed non satisfaciunt: quoniam risibiles, & rationalitas modo sunt in homine ratione nostra distinctæ, & tamen conuertuntur inuicem: item in Deo iustitia, & misericordia, intellectus, & voluntas, omnipotentia, & sapientia recurrunt, ac reciprocantur: quidquid enim in Deo est iustitia, id ipsum rei ipsa est misericordia, & è conuerso, nec fieri potest, vt sit

sit infinite iustus, quin misericors pariter, aut infinite misericors, quin tantundem iustus, & sic de ceteris attributis: & tamen ea distinguuntur in illo ratione nostra. Quamuis ergo in hypothese argumenti animal, & rationale mutuo se inferrent, & conuersionem, ac reciprocaationem essent habitura, nihilominus distinctionem rationis modo ipsis insitam tum non exuerent: perperam ergo dicitur animalitatem eo in euentu differentiam fore, & neutiquam inter genera numeratum iri, ob identitatem, quam tunc fingitur cum rationalitate subitura.

13 Respondent alij secundo; animal tunc non futurum genus, quia esset proprium. Sed non magis apposite: quoniam proprium est conceptus secundarius, respectu eius, qui essentialis est: at animal non foret eo in euentu conceptus secundarius, respectu rationalis, sed primarius: quo enim pacto effectus animalis tunc essent priores natura, & causalitate effectibus rationalis, etiam ipsum animal animal foret, quodam rationis ordine, prius, quam rationale. Rursus, modo risibile nequit esse proprium respectu rationis, & hominis, quin eis secundario accidat, & conueniat, illiue sit ratione posterius: at ita se habere non posset animal in eo euentu comparatione rationalis & hominis, ob iam dicta: haud ergo eorum respectu posset esse proprium. Deinde, si animal tunc esset proprium contemplatione hominis, maxime quia tota eius essentia esset rationalitas, hoc enim colore vtuntur authores huius solutionis, hoc eam defendunt: at qui absurdum, absonumque est, totam hominis essentiam fore tunc solam rationalitatis differentiam: nam in primis, cur non genere aliquo essentialiter constaret, non, quod à multis animalium speciebus esset abstractum, sed, quod à pluribus viuentium, aut corporum speciebus, vt exponetur inferius? Ad hoc, si rationalitas tum esset tota hominis essentia, similiter hinnibilitas, seu differentia specifica equi esset itidem tota eius essentia, si, mutata hypothese impossibili, non homo, sed equus maneret solus inter omnes animantium species, & harum nulla, equo exempto, in chimæram non abiret: quid tum autem futurum esset de animali? Haud etenim posset esse proprium: siquidem vel iuxta aduersarios animal transcendit formaliter, & in ea quidditatiue includitur, haud secus, ac ipsa in conceptu equi: sicut ergo eiusmodi differentia tunc esset essentialis equo, illumque primario constitueret, ita etiam animal in ea quidditatiue inclusum: hoc ergo respectu equi neutiquam esset proprium, aut quid secundarium, ac minime essentialē. Quod si propterea dicatur animal tum fore genus equi, & inconsequentia vitium incurritur; cur enim dici non possit idem de animali, si per impossibile in solo maneret homine? & præterea difficultas argumenti manet inexhausta, ac non tollitur, sed ab vna hypothese ad aliam similem transferitur; quoniam animal, si nullum esset, nisi equus, foret genus; & non proprium, aliudvè prædicabile, & tamen de pluribus differentibus specie in quid neutiquam prædicaretur.

14 Tertio respondent aliqui Thomistæ ex Caietano, ad speciem vnum absolute indiuiduum sufficere, & consequenter ad genus vnicam duntaxat speciem; pluralitatem autem inferiorum in definitione speciei, & generis expressam debere ita intelligi, vt sit conditionata tantum: quapropter animal in euentu argumenti fore genus, quia licet tum absolute non posset prædicari de pluribus speciebus, nec

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

nisi de solo homine, posset tamen conditionate, nimirum si ea darentur: quo pacto, aiunt, naturam Gabrielis Angeli, tametsi pluribus indiuiduis incommunicabilem, nihilominus esse speciem. Cæterum hæc solutio satis superque à nobis reiecta est init. lib. præced. & iuxta eam Deus esset proprie vniuersalis, genusque, & species, posset enim prædicari de pluribus indiuiduis, aut speciebus, si darentur.

Quocirca expeditius respondeo, animal in tali euentu non fore genus, quonia eius ei definitio deesset: probatio autem contraria non vrget: hominem enim constare genere, & differentia est ei denominatio quadantenus extrinseca: nam est illum conuenire cum aliquibus substantiis, quæ non sunt homines & ab eisdem dissentire, siue, quod instar est, eis similem, ac dissimilem esse, quas relationes saltem radicaliter, & ex parte fundamenti, & termini sumptas, quis eorum alterutri, per se, ac seorsim usurpato, extrinsecas inficietur? proinde genus, ac differentia absolute, & adæquate sumpta non sunt de essentia hominis, alteriue speciei reipsa: quod enim est extrinsecum, qui essentialē reuera esse potest: solum ergo aliquid, quod inadæquate est genus, aut differentia, non tamen reduplicatiue, & prout alterutrum eorum est, sed specificatiue, est vera, ac realis essentia hominis, ab eoque prorsus indistincta; hæc igitur eadem manebit, tametsi animal desinat esse genus, in ea hypothese ficta: haud enim propterea aberit animal ipsum homini omnino intrinsecum, & idem, quod modo inadæquate genus constituit: porro essentiam logicam hominis eo ipso tum mutatum iri, non inconuenit, si vt oportet explicetur, de quo paulo infra.

15 Vergebis tamen: animal in eo euentu, nec differentia, nec proprium esset, vt superius probatum manet: rursus neque accidens, vt certo certius: species autem esse nequiret, non enim diceretur tum complete de homine, sed tantum incomplete: nam sicuti in physica compositione, materia non esset complete essentia hominis, aut etiam anima, quamquam per impossibile non esset alia materia, animavè, præter eas, quibus homo constituitur, ita pariter in compositione logica hominis, animal non esset eius essentia completa, sed incompleta potius, sicuti modò, licet per impossibile nullum aliud animal esset, præter id, quo nunc temporis homo constituitur: hoc ergo tantum relinquatur, vt animal in eo euentu duntaxat genus esset, tametsi speciebus sibi subiectis destitutum: atque adeo per has genus male definitur.

16 Arbitror tamen, quidquid alij censeant, animal in ea hypothese fore speciem; primo, quia quod prædicatur de pluribus differentibus solo numero in quid est species: sed huiusmodi esset animal in eo euentu; prædicaretur enim in quid, & velut conceptus primarius: quid nuncum in quale, ac secundario prædicari nequeat ob rationes nuper positas, quibus illud non fore proprium euicimus. Deinde de pluribus solo numero differentibus prædicaretur, nimirum de solis hominibus. Secundo quoniam, siquid deesset ei ad speciem, maxime prædicari complete: hoc autem ei non deforet; quin potius complete prædicaretur de suis inferioribus, hominibus videlicet. Ideo enim modò prædicatur incomplete, non verò complete, quia homo, & equus v. g. non sunt eiusdem essentia completa, cum tamen in ratione animalis conueniant; vnde videtur sequi animal haud esse modo essentiam completam vtriusque. At hæc ratio non procederet, in eo casu, quo nullum animal præter

C c

hominem

hominem esset: cur ergo animal esse non posset completa essentia hominis? ut enim Petrus, & Paulus, & quicquid alius homo sunt eiusdem essentiae completæ, ita etiam eiusdem rationis animalis essent tunc, utque non sunt eiusdem essentiae completæ cum illo supposito non humano, ita cum eo tunc neutiquam conuenirent in ratione animalis Tertio, id quo homo ita constituitur, ut vi illius partim conueniat cum omni eo, quod sub eodem proximo genere continetur: quin tamen homo sit, & partim etiam ab eo differat, id profecto est species hominis totaque illius essentia, hac etenim ratione, & non alia, modo animal rationale est species, & tota hominis essentia. Atqui in eo euentu, quo nullum esset possibile animal homine excepto, per animal ut est viuens, conueniret homo cum omni eo, quod homo non est, & sub genere proximo viuentis continetur: (quando quidem enim animal tunc non foret genus, uti nostræ rationes probant, solum viuens esset proximum genus hominis, ac proinde hoc à nobis iure merito supponitur) deinde per animal, prout hoc est sensibile, differret homo à planta, & omni eo, quod homo non est, & sub genere viuentis continetur: animal ergo, siue viuens sensibile, tunc foret species quadam, ac tota hominis essentia logica.

17

Enim vero contra hanc decisionem, non leues difficultates existunt. Prima, quam paulo ante opposebam; animal modo non prædicatur complete de homine: ergo neque tunc. Secunda; si animal esset species, ac tota hominis essentia, rationale foret eius proprium, & conceptus secundarius, deque eo in quale prædicaretur: hoc autem omnino falsum esse videtur, quoniam modo rationale non est conceptus secundarius hominis, nec de eo prædicatur in quale, ergo nec tale erit, etiam si reliqua omnia animalia pereant, & sint impossibilia; sicut quamuis nullum album præter hominem possibile esse fingatur, haud propterea albedo desinet homini accidere. Tertia; quia impossibili omni animali præter hominem, huius essentia ob id non variaretur, sed eadem perseveraret: at iuxta nostram decisionem alia prorsus ac diuersa esset; nam modo essentia hominis est animal rationale, tunc autem esset solum animal: hominis ergo essentia inuariato homine variaretur, siue, quod iuxta est, homo sine essentia sua quam modò habet, idem tamen, qui modo, perseveraret. Quarta; quoniam si tunc essentia hominis in solo animali consisteret, & Petrus v. g. hoc solo, quod animal esset, homo esse, & intelligi posset; ergo modo asinus, aut Bos erit homo; est enim tam animal modò, quam tunc esset animal Petrus. Quinta; homo debet definiri, & quidditatiue explicari per eius operationes perfectiores, ac magis nobiles: perperam ergo dicimus, casu quo reliqua animalia in nihilum, & impossibile abirent, fore, ut homo per animal, siue viuens sensibile definiretur, & quidditatiue exponeretur, non autem per rationale: hoc enim esse hominem per respectum ad imperfectiores eius operationes, cuiusmodi sunt sensationes definire, & enucleare, prætermisissis intelligendi ac discurrendi actibus, qui in homine reliquis excellunt, eumque Deo, & Angelo quam similem efficiunt.

18

Hæc quidem difficilia sunt. Quibusdam tamen adnotamentis præiactis haud difficile enodabuntur. Primum, ac potissimum esto; essentiam logicam rei prout talem, & simpliciter, ac adæquatè sumptam non esse omnino intrinsecam, & essentialem, sed partim extrinsecam, & accidentariam, & aliquate-

nus variabilem. Quocirca, cum dicitur essentia logica, vocula illa, logica, est additio diminuens, ut aiunt, si appelletur supra essentiam totaliter sumptam secus verò, si supra solum id quod rei est omnino intrinsecum, & idem, hoc enim non diminuit, sed auget: quippè quod denorat esse idem non tantum re, sed etiam ratione. Suadetur hæc doctrina; quoniam essentia logica rei est eius definitio, siue genus & differentia, per quæ explicatur: At definitio rei, eiusve genus, & differentia, ei non omnino intrinsecus, & essentialiter adueniunt, sed partim extrinsecus, de accidentaliter: nam, uti superius etiam admonitum est rem definiri, ac per genus, & differentiam quodammodo constitui, est eam partim conuenire cum aliis, partim ab iis differre: genus enim est ratio conueniendi, & differentia ratio differendi: conuenire autem, & differre, siue assimilari, & dissimilari ad instar aliarum relationum prædicamentorum aliqua tenus parte sunt extrinsecæ, & accidentales.

Deinde suadetur eadem doctrina, quoniam essentia logica rei, est quæ componitur ex genere, & differentia, animali v. g. & rationali, tanquam ex partibus, non re, sed ratione distinctis, in quo diffidet ab essentia physica, quæ partibus realiter distinctis coalescit: sed compositio rationis rei realiter indiuisæ ab intellectu, non tantum rem ipsam, quam est compositura, sed alias plures ab ea connotatas vnà considerante profecta, non est omnino intrinseca, & essentialis, sed potius accidentalis, & extrinseca: ergo & essentia logica, quatenus eam compositionem inuoluit. Præterea, aliud est hominem esse animal rationale, aliud quod per animal velut rationem genericam, conueniat cum quouis alio animali, & per rationale, velut per differentiam, ab eo diffideat: fatemur illud prius esse omnino intrinsecum, & essentialē. Cæterum id contendimus, hoc posterius non esse omnino intrinsecum, & essentialē, sed nonnihil habere, quo extrinsecus, & accidentaliter homini adueniat: Cum ergo animal, & rationale non sit essentia logica, nisi prout est ratio conueniendi, & differendi, siue genus, & differentia, quid mirum, si quatenus est essentia logica, sit etiam aliquatenus extrinseca, & accidentalis? Nec verò id tantum volumus, genus, & differentiam secundò intentionali sumpta, & prout actum intellectus, quo sunt, inuoluunt, esse essentiam logicam, & ex hoc titulo quadantenus esse extrinsecam: quinimo, si rationes hæcenus propositæ paulò attentius inspiciantur, hoc compertum erit eas euincere, genus & differentiam etiam primò intentionali sumpta, homini v. g. non omnino intrinsecus, sed partim etiam extrinsecus accedere.

Denique confirmatur, & declaratur hoc annotamentum, quod primo loco posuimus: quoniam, si qua ratione essentia logica rei non posset esse quadantenus extrinseca, & variabilis, etiam facta per impossibile aliqua varietate in essentiis aliarum rerum, sed potius deberet esse omnino intrinseca, & inuariabilis, quauis extra rem ipsam hypothese data, maximè propterea, quod per eam res definiatur, & explicetur: hæc autem ratio nil nobis officit, nil aduersariis proficit: Deus enim nisi per species, & imagines creaturarum à nobis in hac vita non explicatur, nec definitur: hinc tamen neutiquam fit creaturas, earumve similitudines esse omnino intrinsecas, & essentielles Deo; eoque inuariato omnem illas varietatem reicere. Quocirca cum dici consuevit rem nullam intelligi, aut explicari posse

fine

sine essentia sua logica; siue definitione: unde à fortiori; vt aiunt: effici videtur, nullam rem sine essentia sua logica, siue definitione esse posse, adeoque hanc inuariabilem esse facta quauis mutatione, etiam per impossibile extra rem ipsam in iis: quæ ab ipsa connotantur modo: hæc, inquam, quæ vulgo dici solent, ne hilum nobis aduersantur: etenim Deus nequit à nobis intelligi, aut explicari, sine creaturis, quas connotat, & tamen hæc ei intrinsecæ, & essentielles non sunt, hisque variatis per impossibile, & in chimæras deficientibus, ipse tamen, idem, qui modo, tunc perseveraret. Porro autem, vt iam ante monuimus, haud intendimus, hominem posse esse reipsa, quin sit animal rationale, sed solum futurum reipsa hominem, tamen non per animal rationale, sed per solum animal, aliudvè prædicatum sibi intrinsecum definiretur, ac primariò explicaretur: hoc autem cur appareat, absurdum absonumvè.

21 Secundum, quod prænotari oportet, est: quamuis esse completam essentiam physice, & reipsa sit inuariabile, & quod semel est incompleta essentia migrare nequeat hoc sensu in completam, aut quod completa, in incompletam, facta quauis hypothesi accidentaria, & extrinseca: quod quidem luculenter constat exemplo materiæ hominem incompletè, & eius, simulque formæ illum completè constituentis, ita quidem, vt facta quacunque suppositione circa possibilitatem aliorum entium extra hominem, non propterea materia hominem completè, aut illa; & simul forma eum valeant incompletè constituere; quamuis inquam hæc ita se habeant: ceterum quod attinet ad essentiam completam logicam hominis, haud dubium est eam inuariabilem non esse, facta quauis hypothesi circa possibilitatem, aut impossibilitatem aliorum animalium extra hominem: quin potius, quæ modo est incompleta, completam esse posse, si non sit aliud vllum animal, quod non sit homo. Ratio huius est, quoniam essentia logica non est omnino intrinseca essentialis, & inuariabilis, vt nuper vidimus, sed potius extrinseca, accidentalis, & varietati quadantenus obnoxia: talis igitur erit, siue de completa sermo sit, siue de incompleta: quemadmodum, si esse cognitum non sit essentialiale intrinsecum, & immutabile, nec eiusmodi erit esse adæquatè, vel inadæquatè, siue quod eodem redit, completè, aut incompletè perfectè, aut imperfectè cognitum, vt per se liquescit.

22 Tertium, & vltimum, quod prænotari oportet, est, accidens proprium, siue quod iuxta est, quale proprium, si logicè sumatur, variabile esse, ac mutationi subiectum, sic, vt, quod modo proprium, siue quale logicum rei non est, sed potius essentia, & quidditas illius, hoc idem facta aliqua hypothesi, & per impossibile mutatione aliqua inuecta in alias re, extra id, cuius est, tunc possit, quale, seu proprium logicum eius esse. Probat, quoniam essentia logica simpliciter, & adæquatè sumpta non est inuariabilis, manente reipsa cuius est essentia: ergo nec proprietas, siue qualitas logica ita erit inuariabilis. Tum etiam, quia quod conceptus aliquis sit proprium, & in quale dicatur de quopiam, postulat vnum, aliumque conceptum sibi præsupponi, genericum nimirum, & differentialem: huiusmodi autem præsuppositio quadantenus extrinseca, & variabilis est, sicut & id, quod præsupponi debet, vt supra iterum, iterumque exposuimus: ergo & quod aliquid sit logicè proprium, aut quale rei. Diuersa porro ratio est proprii, seu qualis physici, quod à substantia realiter distinguitur: quidquid enim

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

est substantia, & essentia physice, & reapse, nequit ab ea realiter distingui, aut in proprium, seu quale physicum migrare; propterea, quod distinctio rerum ipsis essentialis sit, & eis inuariatis non possit varietatem vllam subire.

23 His præiactis, dicendum est ad primam rationem contrariam, animal in eo euentu, quo de agmus, prædicatum iri completè de homine, esto modo incompletè de illo dicatur: vt vt materia, quæ modo hominem incompletè constituit, facta quauis mutatione, etiam per impossibile in omnibus extra hominem, cum proculdubio sit etiam incompletè, non vèro completè constitutura: quæ autem vniuersæ ratio, & quæ inter alterum, & alterum disparilitas assignari debeat. ex primo, & secundo liquet annotatione. Ad secundam rationem contrariam respondendum est concessa sequela; nempe exempta de medio possibilitate omnis animalis præter hominem, huius non essentiam logicam, sed potius proprium futuram esse rationalitatem: quod enim hoc procul omni absurditate sit, ex iis claret, quæ tertio loco annotauimus.

24 Ad tertiam rationem contrariam dicendum est, in illo euentu, quo nullum vltra hominem animal esset, eandem hoc ipso futuram esse essentiam physicam illius, non tamen eandem essentiam logicam siue definitionem, ac proinde hominem, quomodo est, tunc etiam fore, non quin animal rationale esset, sed quin hoc esset eius essentia, ac definitio. Quod autem hoc non sit absurdum, aut à ratione alienum, ex iis, quæ primo loco annotauimus, planum fit, atque dilucidum.

25 Ad quartam rationem contrariam dicendum est, facta ea hypothesi, quæ de loquimur, nimirum quod omne animal esset homo, ac nullum esset non homo, consequenter omne animal futurum radicaliter rationale, adeoque diuersæ conditionis ab animali, quod modo ab homine, & equo abstrahimus: quocirca nihil mirum, si eo in euentu Petrus v. g. foret homo, hoc solo, quod animal esset: modo vèrò bos, & asinus non sint homines, quantumlibet animalia sint: alia enim ratio animalis nunc est, & alia tunc esset futura.

26 Ad quintam, & postremam rationem respondendum est, regulam illam Lesbyam & fallacem esse, quæ non, nisi per nobiliores operationes res quauis definiri præscribitur: modo enim volitiones spirituales hominis haud dubiè eius sensationibus præstant, & tamen per has, & non per illas definitur: rursus vis iudicativa in homine perfectior est vi discursiva; penes namque illam cum Deo, & Angelis conuenit, non vèro penes hanc; quæ est enim eius imperfectio nec in Deo, nec fortassis etiam in Angelis locum habet. Quapropter quod nullo animali possibili præter vnū hominem, eius tamen discursiones sensationibus, & aliis viuendi actionibus antecellerent, non obesser, quominus per has deberet, & non per illas definiri.

27 Aliter etiam arbitror satisfieri posse præcipuè difficultati initio huius capituli propositæ; videlicet animal, si per impossibile in solo maneret homine, nec futurum genus, nec vllum aliud ex quinque prædicabilibus: hæc enim assignata esse, pro prædicabilibus, quæ modo sunt, omnibus, & singulis, non vèro pro iis, quæ essent in euentu impossibili. Ed vèl maxime, quod ens rationis sit strictè vniuersale, ac prædicabile, & tamen nec genus, nec species, nec differentia, proprium, aut accidens, iuxta tract. præc. statuta: item quod iuxta inibi etiam dicta ens sit propriè vniuersale, & tamen non genus fortassis, nec aliud eorum prædicabilium quæ

C c 2 sequuntur

sequuntur: denique quod Fonseca, & Louanienſes alia prædicabilia innominata prorsus diſtincta ab iis, quæ Porphyrius enumerauit, admittant.

CAPVT III.

Quod sit definitum in definitione generis.

28 **H**Æc quæſtio generi cum reliquis prædicabilibus communis eſt, cæterum tract. præced. diſcutere eam noluimus, propterea quod hic magis ſe prodat eius difficultas, quam in prædicabili in communi: præterquam etiam, quod hic ſolet à peritiſque tractari. Dico ergo primo. Prima intentio, ſecundum ſe præciſe, non eſt definitum in definitione generis: tum, quia prima intentio animal v. g. ſecundum ſe, & præciſo, ac circumſcripto intellectus actu, non eſt prædicabile de pluribus differentiſque ſpecie in eo, quod quid, ſicut paries ſine candore nequit album quippiam eſſe: tum etiam, quia aliàs definitio generis eſſet non eſſentialis, ſed accidentaria definito: quid enim, animali v. g. magis accidit, quam prædicari de pluribus, &c. aut genereitati ſubiici? Neque verò ullum reperiò, cui hæc aſſertio diſpliceat.

29 Dico ſecundò. Secunda intentio, ſeu genereitas, præciſe, ſeu ſecundum ſe, non eſt definitum huius definitionis. Quæ aſſertio, tametiſi ſit contra Scotum Caietanum, Anglicum, Sotum, Sarnarum, Antonium Andream, Mauritium, Rodonophum, Burlæum, eſt tamen ſatis communis, & in hunc modum poteſt efficaciter probari. Definitum eius definitionis, eſt id, quod prædicatur de pluribus, &c. At genereitas non eſt id, quod ita prædicatur, cum ſit quidam actus ſingularis: ergo ſola genereitas eius definitionis definitum non eſt. Maior eſt perſpicua; aliàs definitum in definitione hominis non erit, id, quod eſt animal rationale. Minor probatur, quia ſola prima intentio, ſcilicet animal, eſt id, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid; beluiſ nimirum, & hominibus: genereitas enim, vt proximè dictum, eſt quædam ſingularis cognitio: quamuis autem, ſi de illa in communi ſermo ſit, de hac, & illa genereitate ſpecie diſtinctis in quid prædicetur, id tamen habet, non vt eſt genereitas, prout modo eam ſumimus, ſed prout alteri actu ſubiaceret, & genus eſt, quo ſenſu eam neutiquam uſurpamus. Et quidem, eſſo vna ſpecie aut numero genereitas poſſibilis foret, adhuc definitio generis vera eſſet, & tamen ſola genereitas tunc eſſe non poſſet definitum eius definitionis, vt erit intuitu conſpicuum.

30 Reſpondet primò Burlæus, ſolam genereitatem definiri, ei tamen non conuenire definitionem, ſed primæ intentioni, quam illa abſtrahit. Cæterum hæc ſolutio, & ex dictis haud ægre poteſt impugnari, & Ariſtoteſi ſecundo poſt. text. 2. apertè repugnat, nec non etiam identitati illi, quam in cæteris definitionibus cum ſuis definitis omnes agnoſcimus: quocirca eam chimæricam, & commentitiã Soncinas, & Amicus meritò indicant.

31 Reſpondet ſecundò Caietanus, & cum eo neotericorum pars bona; definitionem generis efficere ſenſum formalem, & perinde eſſe genus, id eſſe, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid, ac eſſe iplum prædicari, ſiue quo aliquid ita

prædicatur: quo quidem ſenſu ſoli ſecundæ intentioni conuenit. Verùm hæc ſolutio, & verbis definitionis maniſeſtè repugnat, quæ non *quo*, ſed *quod* prædicatur exprimunt, & menti definiētis, qui in ſua Ilagoge animal exemplum præſentis definitionis adhibet, cui ſanè definitio competere nequit, ſi in prædicto illo ſenſu formali accipiat.

Reſpondet tertio. Scotus definitionem illam generis in actu ſignato, non verò in actu exercito ſumi oportere; qualiſ eius ſenſus hic ſit: genus eſt id, quod in actu ſignato prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid, aut, quod eodem redit, genus eſt intentio ſecunda ſignans aut ſignificans id, quod in actu exercito de pluribus prædicatur, &c. Cæterum hæc ſolutio verbis definitionis, haud magis coheret, quam præcedens, à qua ſolis pene verbis diſfert. Rurſus cum definitur homo v. g. eſſe animal rationale, non ſumitur animal rationale in actu ſignato, ſeu pro ſecunda intentione, quæ animal rationale ſignificat, aliàs hæc propoſitio, *homo eſt animal rationale*, falſa eſſet; cum homo nequeat eſſe eiufmodi ſecunda intentionis; ſimiliter ergo non eſt, quapropter definitio generis in actu ſignato ſumi poſſit, aut debeat.

Aſſero tertio: definitum eius definitionis, quæ de agimus, eſt concretum intentionale ex prima, & ſecunda intentione, ſeu natura generica, & genereitate: ex illa vt quod, & in recto; ex hac vt quo, & in obliquo: definiri autem vt quo, & in obliquo eſt attingi in definitione, vt formam, & non in nominandi caſu: in recto verò, & vt quod definiri, eſt attingi in nominandi caſu, & velut id, quod forma, aut qualiſ formæ ſubſternitur: de quo ſuperius lib. 3. huius operis tract. 3. cap. 1. Ergo nec genereitas ſine natura generica nec natura generica ſine genereitate definitur, atque vt Horatii in arte poëtica carmine vtar.

*Alterius ſic**Altera poſcit opem res, & coniuuat amice.*

Hanc autem aſſertionem tenent B. Thomas, Toletus, Hurtadus, Capreolus, Gregorius Venetus, Iauellus, Soncinas, Bartholomæus, Amicus, & alij perplures. Ea autem probatur in hunc modum: quoniam definitum, quod per generis definitionem explicatur, non eſt ſola intentio prima, nec ſola intentio ſecunda, vt nuper oſtenſum manet, ergo eſt complexum quoddam vtriuſque: quod autem hæc, vt quo, & in obliquo, illa verò in recto, & vt quod, ex ſuperioribus conſtat: etenim ſi ſecunda intentio eſſet definita, vt quod, & in recto, planè ei conueniret eſſe id, quod prædicatur de pluribus differentiſque ſpecie in quid: at hoc non illi, ſed primæ intentioni v. g. animali poteſt, ac debet conuenire: rurſus, ſi prima intentio, ſcilicet animal, eſſet definita vt quo, & in obliquo, haud dubiè ei competeret eſſe id, quo animal, aliudve prædicatur de pluribus, &c. quis autem hoc non eius, ſed ſolius ſecundæ intentionis proprium eſſe non videat? Secundo probatur eadem aſſertio, quoniam genus eſt definitum in definitione generis, vt vero verius: at genus eſt complexum quoddam inuoluens in recto, & vt quod, primam intentionem, & vt quo, & in obliquo, ſecundam intentionem, ſiue formam intellectualem: haud aliter, ac album priori modo ſubiectum, & poſteriori albedinem importat, vti oſtenſum eſt citato lib. 3. tract. 3. cap. 3. Quamuis autem ibidem ſtatuumdum ſit, genus, & quoduis aliud concretum intentionale, aut phyſicum, ita etiam aliquando ſumi poſſe, vt importet in recto formam, & in obliquo ſubiectum cæterum quod in præſenti neutiquam ita ſumatur genus,

genus, sed potius eo, quem asseruimus modo, luculenter apparet, ex ipsa Porphyrij definitione, curus solius definitum exploramus: nequaquam enim ea conuenire posset generi, si hoc in recto formam, seu genereitatem includeret. Quod si propterea illam ita includens definitur genus, hoc pacto (haud enim alio potest) est id, quo aliquid prædicatur de pluribus differentiis specie in quid, huiusmodi prædictio definitio generis in recto formam, & in obliquo subiectum, ac primam intentionem inuoluet: non de ea, sed de Porphyriana definitione tota nobis est controuersia.

35 Assero quartò, complexum illud intentionale ex genereitate, & natura, ita est definitum à Porphyrio, ut implicite & virtualiter quidem importet in recto & ut quod, secundam intentionem, in obliquo verò, & ut quo, siue ut connotatum quoddam primam intentionem, tamen explicitè, & formaliter aliter se res habeat. Probatur ex facili: quoniam, cum dicitur genus est id, quod prædicatur de pluribus differentiis specie in quid, virtualiter, & implicite dicitur eo ipso: genereitas est id, quod est forma, cuius beneficio quidpiam ita prædicatur. Hoc pacto, cum paries albus v.g. dicitur esse disgregatiuus aciei nostræ, tum etiam albedo esse forma, seu ratio formalis disgregandi virtualiter, & implicite affirmatur.

36 Quintò, & ultimo assero: ex duplici parte illius definiti neutra magis principaliter à Porphyrio definitur: sed in hoc instar excedentis, & excessæ comparantur inuicem: quia in re falsi videntur genereitati primas deferentes, nec minus alij, qui eas naturæ genericæ, & non nisi secundas genereitati deferunt. Quod tamen aliter, quam vtrique putant, se res habeat, scilicet, quemadmodum statuimus, facili negotio suadet: quoniam prima intentio, seu natura generica in eo secundam excedit, quod, expressè, & formaliter loquendo, ei soli in recto, & ut quod definitio Porphyriana conueniat: in eo verò secunda intentio, seu genereitas primam superat, quod natura, & essentia genereitatis magis explicetur, quam natura, & essentia primæ intentionis, quam afficit, siquidem genereitas, penes id, quod ei intrinsecum, & essentiale est declaratur: natura verò, seu prima intentio, propterea genereitati subest, & ab ea nominatur extrinsecus.

37 Obiicies tamen aduersus primam assertionem. Id solū est definitum in definitione generis, quod prædicatur de pluribus differentiis specie in quid: at sola natura est, quod ita prædicatur, cum genereitas tantum habeat, ut quo prædicari: natura igitur secundum se præcisè est eius definitionis definitum. Respondeo, solam quidem naturam esse id, quod prædicatur, &c. non verò genereitatem: quoniam verò non sortitur ita prædicari nisi propterea genereitati subest, inde est, quod secundum se præcisè sumpta, nec sit quod prædicatur de pluribus differentiis specie in quid, nec consequenter definitum huius definitionis, qua de loquimur.

38 Obiicies etiam aduersus secundam assertionem: id dumtaxat est definitum in præsentia, cuius natura explicatur: at solius genereitatis natura, siue essentia explicatur, deque ea virtualiter affirmatur esse formam, qua aliquid prædicatur, &c. ergo sola ea est definitum. Maior est in aperto: minor suadet: quoniam natura secundum se v.g. animal nequaquam hic explicatur, nec de eo quid sit ea definitione innotescit: haud enim dicitur, quod sit viuens sensibile. Respondeo, negata minori, ad eius probationem: natura, quatenus subest genereitati, & hæc

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

quatenus naturam afficit, explicatur: quamobrem non est necesse, quod de animali dicatur esse viuens sensibile: hoc enim esset, illud explicari secundum se, & non cum respectu ad genereitatem, sine qua tamen non sumitur impræsentiarum. Obiicies etiam aduersus eandem assertionem: naturæ animalis, v.g. conuenit tantum accidentaliter prædicari de pluribus differentiis specie in quid: haud igitur ita prædicari poterit esse eius definitio, cum hæc definitio suo essentialis esse debeat, & accidentaliter esse nequeat: erit ergo solius definitio genereitatis, ac proinde hæc sola est definitum in præsentia. Respondeo, distincto primo antecedenti: naturæ secundum se præcisè sumptæ conuenit accidentaliter prædicari, &c. concedo antecedens: ei propterea subest genereitati conuenit accidentaliter ita prædicari, nego antecedens. Hinc autem dumtaxat fit, naturam secundum se sumptam haud participare definitionem generis, eiusque definitum nequaquam esse, quod ultro fateor, secus verò, si illa non per se, sed propterea extrinsecus denominata à genereitate, eique substrata vsurpetur.

36 Obiicies quoque aduersus tertiam assertionem: nullum aggregatum per accidens potest esse definitum alicuius veræ definitionis, iuxta Aristotelem lib. 7. metaph. lect. 3. ibi *homo albus non est quod quid, si ipsum quidem quod quid solū substantiis inest*. Non est autem potior ratio, cur album careat definitione, siue eo, quod quid est illius, quam quoduis aliud aggregatum per accidens: præterquam quod Aristoteles albotantum vtatur ut exemplo, alioqui verò solis substantiis definitionem, siue quod quid, concedere, eamque consequenti ratione concretis per accidens, omnibus, & singulis, negare videatur. Huc faciunt B. Thomæ super eum locum verba; *pater, quod album, & similia non possunt habere quod quid erat esse*.

40 His fortassis testimoniis adductus Dominicus Sotus in præsentia quæst. vnica art. 1. tanquam certum supponit, definitum nostræ definitionis, haud quam esse concretum genereitatis, & naturæ, seu primæ, & secundæ intentionis; est ergo, inquit, *dubium, nunquid definiatur natura pro abstracto, an verò secunda intentio: nam de aggregato ex vtroque dubitari non potest, cum non sit vnum ens, magis, quam aggregatum ex corpore, & albedine*. Eodem modo loquuntur alij plures Thomistæ. At quis non videat, eos hallucinari, & omnino abs re Aristotelis, ac B. Thomæ testimoniis impræsentiarum uti? Illa etenim ad summum probant definitionem generis haud esse propriam, & quidditatiuam, sed descriptiuam, & impropriam: talis autem quamuis ea sit, quid inde? quæstio namque est, nō de definitione, sed de definito: hoc est, an definitionis Porphyriana, siue ea sit rigorosa, & exacta, siue vulgaris, & pingui, ut aiunt, Minerua tradita, an inquam eius definitum sit concretum illud per accidens vtriusque intentionis, an potius alterutra earum seorsim ab alia? qui ergo concretum definiti rationem obtinere tuemur, nequaquam offendi possumus vllis testimoniis, aut argumentis, quibus eius definitionis proprietas, ac veritas, illiusque à descriptione distinctio impugnetur. Præterea, ut queat concretum per accidens strictè, & quidditatiuè definiri, ac non tantum describi, constabit tract. seq. ubi etiam Aristotelis, ac B. Thomæ loca modo nobis obiecta retractabimus, & aliis ibi adiiciendis exponemus. Aduersus cæteras assertiones non sunt argumenta, quæ vrgeant.

CAPVT IV.

Quatenus genus cum speciebus comparetur.

41 **A** Sfero primò: genus vt genus est, & vniuersale, ac totum quoddam potestatiuum, siue in sensu composito huius denominationis non tantum de vna specie, sed etiam de pluribus prædicatur. Probat hanc assertio, quoniam in hac prædicatione, *homo & leo, & equus, &c. est animal*, animal æquiualeuter est omne animal, adeoque eiusmodi actus est æquiualeuter copulatiuus: item in hac prædicatione, *homo, vel leo, vel equus, &c. est animal*, animal æquiualeuter est aliquod animal, siue per actum æquiualeuter disiunctiuum attingitur: ac per actum æquiualeuter copulatiuum, & æquiualeuter etiam disiunctiuum fit vniuersale, vt ex lib. præterito ad eius finem constat, & vel inde perspicuum est, quod eiusmodi actus prout tales plura non tamen formaliter vt plura, sed potius æquiualeuter, & implicite attingant, sicut ad confusionem vniuersalis constitutionis oportet: genus igitur prædicatur de speciebus prout vniuersale, & genus, siue genericitatem, & vniuersalitatem suam retinens, aut, quod perinde est, quatenus subest actui, quo vniuersale constituitur. Atque hanc assertionem tuentur B. Th. Scot. Toletus, Hurtad. Amicus, Masius, & alij complures.

42 Quò autem superior doctrina magis elucescat, obiciet aduersus eam ex Scoto, qu. 16. cum dicitur homo est animal, vel de illo prædicatur solù animal quod est; ita nequitiam de eo prædicatur genus, cum hoc latius pateat animali, quod duntaxat in homine reperitur: vel de homine dicitur id animalis quod non est; atque ita prædicatione erit falsa: perperam ergo statutum est, genus de specie, siue vna, siue pluribus verè prædicari posse. Respondeo, prædicari animal, cum id, quod est in homine, tum etiam id, quod non est in ipso: cæterum actu disiunctiuo æquiualeuter, eo nimirum, qui huic æquipolleat, *homo est aliquod animal*, actu vè indefinito: quapropter neutrum absurdum sequitur. Item obiciet ex eodem Scoto ibidem: si genus animalis vt genus de homine vllatenus prædicatur, tota vtique natura animalis erit in homine: ergo extra hominem nullum erit animal, cum totum sit extra quod nihil est, iuxta Aristotelem 3. phys. text. 63. Respondeo prædicari de homine animal totum, sed non totaliter, quod vt contingat, ex nunc nunc dictis liquefit. Obiciet denique, iudicium, quò prædicatur animal de homine, & leone, & cæteris explicite sumptis, animal prout multiplex clarè attingit: haud ergo illud confundit, haud velut vnum, & vniuersale cognoscit: iniuria ergo dictum est, animal vi eius actus prædicari in quantum vniuersale, & genus, siue in sensu composito huius denominationis, quam non aliter, ac denominationem prædicati ab eo accipiat. Sed distingo primum antecedens: actus ille attingit clarè, & explicite animal prout multiplex ex parte subiecti, concedo: ex parte vero prædicati, nego: hinc autem duntaxat sequitur, animal non fieri vniuersale, nec quatenus tale cognosci ab eo iudicio, prout tendit in subiectum, secus verò prout in prædicatum, aut per apprehensionem realiter distinctam, aut per formalitatem sola ratione distinctam, iuxta varias authorum sententias, de compositione iudicij.

43 **A** ssero secundò: genus cum dicitur prædicabile de pluribus differentibus specie in quid, speciem prædicabilem in ea definitione respicit, neque per

voculam, *specie*, intelligi potest species subiicibilis. Probat assertio, quoniam aliàs manifestus circulus committeretur, dum genus definitur, quod de specie subiicibili prædicatur, & species subiicibilis, quæ generi subiicitur. At aliqui contrarium tenent. atque ita arguunt: genus definitur per ordinem ad eam speciem, quæ est eius correlatiuum: huiusmodi autem est species subiicibilis, non vero prædicabilis, quæ prout talis potius ad indiuidua refertur. Cæterum nihil definiri respectu sui correlatiui quatenus talis, mox constabit. Quare.

44 **A** ssero teritiò: correlatiuum generis verè est species subiicibilis quatenus talis: etenim genus vt genus est superius, & species subiicibilis, vt subiicibilis est quid inferius genere, cum subiici rationi superiori, non nisi ratio inferior possit: at correlatiuum superioris est inferius: ergo & generis species subiicibilis. Rursus correlatiuum alicuius est, quod ad illud mutuo refertur, eique vicem rependit, vt cernere est in patre, & filio sibi inuicem correlatiui: at vt genus refertur ad speciem, quæ sibi subiicitur actu aut potentia, ita etiam species subiicibilis, in quantum talis, è conuerso refertur ad genus: eius igitur erit correlatiuum: quapropter species prædicabilis, non nisi vt subiecta generi, eive apta subiici, correlatiuum illius poterit appellari. Et quidem huic correlationi non obstat, genus nequitiam definiri respectu habito, & expresso ad speciem subiicibilem prout talem, quia nullum correlatiuum definiri solet, aut iure potest per ordinem ad aliud, quæ tale, aliàs omnis definitio circularis, & vitiosa esset, ad modum, quo hæc definitiones patris, & filij ineptæ sunt, ac vitiosæ, ex communi dialecticorum consensu, pater est qui habet filium, filius est qui habet patrem. Atque hoc si animaduertissent ij, quorum num, sup. meminimus, nequitiam essent hallucinati, nequitiam arbitrati, in definitione generis, ea vocula, *specie*, speciem subiicibilem prout talem subintelligendam esse. Benè verum est, vnum correlatiuum definiri posse, & solere, per ordinem ad aliud specificatiue sumptum v.g. causam respectu effectus, formam respectu materiæ, &c. non verò per ordinem ad illud reduplicatiue sumptum: cæterum hoc non impedit, quo minus definiatur contemplatione speciei prædicabilis; quippe quæ specificatiue loquendo est eius correlatiua, eique subiicibilis.

45 **A** ssero quartò: genus vno sensu est magis vnum, quam species prædicabilis ei subiecta, hæc autem alio sensu genus vnitatem superat: etenim species potestatiue sumpta, & quatenus inferiora includit, est magis vna, quam genus eodem modo acceptum: at è contrario genus actualiter sumptum, siue prout actu componitur ex alijs gradibus se simplicioribus, v.g. animal ex viuente, & sensibili, est magis vnum, quam species eodem vsupata modo. Prior pars est perspicua: quoniam species quoad inferiora sua minus diuiditur, quam genus, tum extensiuè, propterea, quod inferiora speciei pauciora sunt, quam inferiora generis; tum intensiuè, eo, quod inferiora speciei minus sint dissimilia, magisve similia re, & ratione nostra, quam inferiora generis: atqui indiuisio est vnitatis: vt ergò species respectu inferiorum, & prout ea includens est magis indiuisa, quam genus, idque duplici ex titulo, ita etiam & erit magis vna. Posterior pars similiter est in aperto; quoniam species actualiter sumpta, siue quatenus actu composita, continet genus, & consequenter partes omnes actuales generis, quibus aliam partem addit, videlicet differentiam specificati-

catu.

cam, quam genus actu non includit: hac ergò ratione usurpata species in plures diuiditur partes, quam genus, ac proinde eò est minus indiuisa, & vna, illudque maiori vnitatem, & indiuisione prædium. Ita fermè Alexander Alensis 5. metaph. B. Thomas 1. part. q. 8. Caietanus, Burlæus, Soncinas.

46 **A**ssero quintò: tantum species, sed etiam genus à materia simul, & forma sumi possunt, & solent. Ita B. Thomas Scotus, Caietanus, Capreolus, Egidius, Gabriel, Gregorius, & alij plerique. Ratio huius est: quoniam vt equus v.g. sit animal, nec sola materia, nec etiam sola eius forma sufficit, sed vtriusque requiritur existentia: gradus igitur genericus animalis alterutrinque oritur: aut paulò aliter, materia, & forma equi, prout est vnum quoddam principium totale sensuum, est animal: prout vero radix, & principium integrum hinniendi, est hinnibile: genus ergo, sicut & differentia, & quicunque alius gradus metaphysicus conueniens enti completo, à materia, & forma ducit originem. Quocirca non parum decipitur Niphus, & Soncinas, quorum ille 7. metaph. genus à sola forma, hic verò 1. metaph. illud à sola materia oriri existimat. Porro quamuis genus desumatur ex æquo à materia, & forma, hoc tamen nequaquam negarim, materiam esse genus proportionale, seu simile vero generi, & genus itidem esse materiam proportionalem, siue similem physicae materiae: cū tamen forma non cum genere, sed cum differentia, & è conuerso suā habeat proportionem. Atq; in hoc sensu minus proprio verum esse fateor, genus à materia sola, sicut & differentiam à forma egredi. Probat autem proportio illa generis, & materiae, siue corporis physici: primò quoniam, vt explicat Egidius, vtrumque est indifferens ad plura, genus scilicet ad has, vel illas differentias, & ad hoc, vel illud totum metaphysicum: corpus verò, seu materia prima, ad has, vel illas formas, & ad hoc, vel illud totum physicum: secundò quia, vt disputat Alexander, vtrumque est prius suo composito, & actu: tertio, quia sicut ad materiam accidentia communia, ita etiam ad genus sequuntur: quartò, quia sicut materia prius accipit formas vniuersales, quam particulares, animam v.g. vegetatiuam, quam sensitiuam, & hanc, quam rationalem, vt multi credunt, ita etiam genus prius accipit differentias communes, & superiores, quam inferiores, specialesque v.g. prius viuens contrahitur ad sensibile, quam ad rationale, & ad rationale, quam ad Petrum: & hinc exponuntur plura loca Aristotelis, quibus materiam genus appellat. Quæ autem proportio sit inter differentiam, & formam physicam, & quam contraria hæcenus statuta inter materiam, & genus, ex iamiam dictis facile quibus colligat. Hic ab aliquibus solet explicari, quo pacto genus sit totum potentiale, & simul pars actualis speciei: sed ad initium libri superioris vtrumque pro virili exposuimus.

C A P V T V.

Genus respectu indiuiduorum explicatur.

47 **P**ræmitto primò, genus, aut eadē aut diuersa re ipsa habitudine referri ad species, & indiuidua: Ad hæc mediate, & remote, ad illas verò proximè, & immediate: ita Scotus q. 17. de vniuers. Conimb. q. 1. de specie. Masius, Fonseca, Auerla, & ceteri communiter: quidni verò? sicut enim animal v.g.

sponte sua aptum est homini, & equo inesse, ita, & Petro, ac Bucephalo.

Præmitto secundò, indiuidua, alia esse completa, videlicet quæ rationē specificā formaliter includunt, vt hic homo, aut hic equus, leoe: Alia incompleta, quæ ab ea præscindunt, vel ex parte obiecti, vel ex parte modi, iuxta varias scolasticorū sententias libro superiori memoratas, vt cū hoc animal eminus cerno, quin tamen hominē, aut belluā esse discernam. Qui autem indiuidua incompleta ex parte obiecti talia, siue virtualiter intrinsece distincta, ac præcisa, à ratione specifica negant, eo, quod hoc animal v.g. respectu rationalis ita non se habeat, vt alterum simile, alterum dissimile sit; hoc animal enim quatenus tale nequaquam alteri simile esse videtur, qui inquam eiusmodi indiuidua negant, sequentibus argumentis facile possunt impugnari.

Nam in primis distinctio virtualis, obiectiue præcisionis radix, non in sola similitudine, sed in quauis alia prædicatorum contradictione est posita: quamuis igitur hoc animal, vt hoc, alteri simile non sit, cui tamen rationale dissimile est, nihilominus hoc animal à rationali virtualiter distingui, & obiectiue præscindi poterit, sicut ad indiuiduum ex parte obiecti incompletum oportet. Deinde animal, prout condistinctum virtualiter à rationali, & homine, hæcceitatem terminat, & est hoc animal, sicut natura diuina est hæc numero, pro vt condistincta à triplici personalitate: hoc igitur animal ex parte obiecti à rationali distinguitur, ac proinde indiuiduum obiectiue incompletum est. Præterea animal, quod inest homini, virtualiter distinguitur à rationali, & eius etiam hæcceitas est, ab eodem rationali distincta, vt contabit in metaph. lib. 2. tract. 4. vbi distinctionem virtualem graduum inæqualium probabimus: tam igitur animal, quam hæcceitas, atque adeo hoc animal à rationali virtualiter distingui, & obiectiue præscindi poterit, sicut opus est, ad indiuiduum ex parte obiecti incompletum. Denique hoc animal ratione animalitatis est simile equo, & ratione hæcceitatis ab equo solum distinguitur, cum tamen per rationale, nec equo simile sit, nec ab equo distinguatur, sed dumtaxat ei sit positue dissimile: igitur etiam iuxta horum auctorum principia hoc animal habet prædicata contradictoria, quæ rationali non competunt, ac per consequens hoc animal est à rationali virtualiter distinctum, & obiectiue quoddam sortitur incomplementum.

Præmitto tertio, prædicationem, aliam esse immediate, aliam mediatam; illa rationem superiorem de inferiori sibi proxima; hæc rationem superiorem de ratione inferiori à se remota prædicat. Præmitto quartò, prædicationem, aliam esse formaliter quidditatiuam, per quam interroganti quid sit res, aut ex toto, aut ex parte responderi debet; aliam formaliter non quidditatiuam, per quam interroganti quid res sit formaliter responderi nullo modo potest. Quibus positis.

Assero primò: genus prædicatur immediate in sensu formali, seu quidditatiuo de indiuiduis incompletis. Ita B. Thomas opusc. 65. ad medium, Hurtadus disp. 4. log. sect. 5. §. 26. Auerla quaest. 10. log. sect. 5. §. dico tertio, Arriaga disput. 7. log. sect. 1. subsect. 6. num. 28. Louanienfes, & alij, tum recentiores, tum etiam antiquiores. Suadet autem hunc in modum, quando eminus viso animali, & quodnam sit incognito, hoc animal esse animal affirmo, ea prædicatio est generis de indiuiduo incompleto: at est immediata in sensu quidditatiuo, seu formali, ergo &c. Quod ea prædicatio sit generis,

ris, est in aperto: quoniam animal illud, quod prædicatur, est vniuersale logicum, vt ex capite præterito constat, & de pluribus differentiis specie prædicabile: ergo est genus. Quod autem ea prædicatio sit eius de indiuiduo incompleto, palam est ex iis, quæ secundo loco præmisimus: eam verò esse immediatam in sensu formali, seu quidditatiuo facile probatu est, siquidem de hoc animali nihil immediatius in eo sensu prædicari potest, quam animal: si quid enim, maxime homo; aut homo non prædicatur in sensu quidditatiuo, seu formali de hoc animali: nam interroganti, quid est hoc animal, confusè, & incompletè cognitum, responderi nequit, esse hominem, sed esse animal, & viuens sensibile; & respectu huius animalis, quatenus hoc animal est, materialiter omnino se habet, quod homo sit, & in eius conceptu nequitiam homo ratione nostra includitur: quo pacto hæc prædicatio, *iustitia diuina est misericordia*, iuxta non paucos aduersarios formalis, & quidditatiua nequaquam est, quoniam de eorum sententia, interroganti, quid sit iustitia diuina, per misericordiam ineptè respondetur; & respectu iustitiæ diuinæ, quatenus formaliter, ac ratione nostra talis, misericordia materialiter, & per accidens se habet.

At enim assertioni præcedenti refragantur communiter Thomistæ, quibus accedere videntur ex nostris, Conimbricenses in logica cap. de specie quæst. 2. art. 1. Tellez 1. part. summæ disp. 6. sect. 4. his enim locis, eius, quod genus est, proximam, & immediatam relationem ad solam speciem admittunt. Primum autem argumentum pro hac sententia eiusmodi est: genus definitur in ordine ad speciem; ergo de ea sola immediatè potest prædicari. Respondeo, sicut vniuersale definitur in ordine ad multa, videlicet vnum in illis, & non propterea de multis solum prædicari debet, sed frequentius de vno solo; ita similiter genus definiri in ordine ad species, quin tamen de solis illis debeat immediatè prædicari.

Secundum argumentum Thomistarum est, inter gradum supremum, & infimum nequit non interici: ergo inter genus animalis, v. g. & indiuiduum incompletum interponi debet species, ita, vt de hac priusquam de illo animal prædicetur. Respondeo; vel nomine gradus supremi, & infimi lato quodam sensu intelligitur gradus superior, & eius correlatiuus, nimirum inferior; & sic antecedens est falsum, cum plures gradus superiores, & inferiores immediati sint, vt ens, & substantia, hæc, & corpus, nec non corpus, ac viuens, &c. vel gradus supremus, & infimus strictè vsurpantur, & ea nomina ad vnum refecantur; & ita, quidquid sit de antecedenti, consequentia prorsus nulla est, siquidem genus animalis non est gradus supremus strictè loquendo, quod non sit alius superior: cur ergo de indiuiduo incompleto immediatè prædicari nequeat, quantumuis inter gradum supremum, & infimum medius semper interesse debeat?

Tertium argumentum aliquorum est: species subiicibilis est, quæ immediatè subiicitur generi: ergo si indiuiduum incompletum immediatè subiicitur generi, erit species subiicibilis, quod planè absurdum, & aduersus omnes esse videtur. Respondent cum P. Hurtado non pauci, indiuiduum incompletum non esse speciem subiicibilem, quia non subiicitur immediatè soli generi. siquidem speciei, cum qua re ipsa identificatur, in alia cognitionum serie subiici potest. Verum hæc solutio non placet.

Tum, quia in sensu quidditatiuo, seu formali indiuiduum incompletum soli ei, quod genus est animal v. g. subiici valet, & speciei, videlicet homini, aut equo ita nequit subiici, vt constat ex iis, quæ nuper differuimus. Tum etiam, quia species subiicibilis differentiæ subalternæ subiicitur, homo, v. g. sensibili: ergo non est de ratione illius, vt soli generi subiiciatur.

Quamobrem respondeo primò, indiuiduum incompletum non esse speciem subiicibilem, quia non est species prædicabilis, quæ cum subiicibili fortasse recurrit, & conuertitur, vt nonnulli satis probabiliter arbitrantur. Respondeo secundo, speciem subiicibilem aut esse speciem prædicabilem, aut certè respicere debere speciem prædicabilem, tanquam rationem se inferiorem, quo pacto animal dici potest species subiicibilis contemplatione viuentis, quia hominem, & equum, aliasque species prædicabiles sub se continet; at indiuiduum incompletum, nec species prædicabilis est, nec eam infra se cohibet. Repondeo tertio, speciem subiicibilem esse eam, quæ subiicitur generi, quod genus sit respectu illius; hæc autem subiicibilitas indiuiduo incompleto nequitiam conuenit, vt haud ita post constabit.

Demum respondeo, indiuiduum, tam completum, quam incompletum, dici posse speciem subiicibilem absq; vlllo incommodo: quod hac ratione suadeo: sicut species distinguuntur à genere, & è còuerso, ita similiter ab indiuiduo, nec ab hoc magis, quam ab illo: at genus species subalterna, seu subiicibilis respectu alterius generis dicitur, adeoque tantum à specie prædicabili infima distinguitur: ergo & indiuiduum dici poterit species subiicibilis, & non ab hac, sed à sola specie prædicabili distinctum.

CAPVT VI.

Superioris instituti profectio.

Aspero secundo; genus respectu suarum specierum, quotiescunque prædicatur immediatè in sensu formali, & quidditatiuo de indiuiduis incompletis, animal v. g. de pluribus propt sunt duntaxat quædam animalia, non est genus, sed species contemplatione illorum. Ita Rubius quæst. 5. de specie, conclusione 1. Auerſa quæst. 10. de genere sect. 5. §. hinc sequitur tertia. Ouiedo controu. 4. log. p. 4. num. 3. Arriaga supra disp. 7. sect. 2. subsect. 6. num. 29. & sequentibus, Probatur autem hæc secunda assertio talem in modum: animal est tota essentia indiuidui incompleti: cum igitur de eo prædicatur, non tanquam genus, sed tanquam species de illo prædicabitur, quando speciei quidem proprium est complete, & generis quatenus talis non nisi incomplete prædicari: nisi verò quis dicat, illud enunciari velut differentiam, aut proprium aut accidens, quod est improbabile prorsus, aut velut sexum, & innominatum vniuersale, quod etiam falsum est, ac paulo inferius impugnandum: antecedens suadetur; nam consequentia est sponte sua perspicua: idcirco animal rationale est tota essentia hominis, aut etiam huius hominis, quoniam interroganti, quid sit alteruter, per animal rationale adequate satisfit: at interroganti, quid sit hoc animal incompletè cognitum quæ tale, per viuens sensibile ex toto satisfit: haud enim propt duntaxat hoc animal est essentialiter rationale, aut hinnibile; iuxta

54

55

56

iuxta superius dicta, adeoque per neutrum responderi debet ei, qui de illius quidditate interrogat: animal ergo seu viuens sensibile est tota essentia huius animalis, quatenus est tale tantum.

57 Præterea suadet eadem assertio, & superior ratio amplius illustratur: quemadmodum se habent adinuicem, homo, & hic homo, ita animal & hoc animal pro ut solummodo tale: est hæc prædicatio, hic homo, est homo, est specifica: ergo & hæc: hoc animal est animal. Denique non repugnat idem respectu diuersorum ad diuersum prædicabile spectare: quo pacto coloratum respectu huius, & illius subiecti substantialis, de quibus dicitur in quale, est accidens quintum prædicabile, respectu vero albi, & nigri, de quibus in quid incompletè dicitur, eo ipso est genus: cur ergo animal verbi gratia, contemplatione hominis & equi genus, indiuidui verò incompleti vnius, aut plurius species, esse nequeat.

58 Atque hinc satisfit ex facili, duobus primis argumentis Thomisticis, aduersus primam assertionem nostram huius initio capitis positam. Quod enim genus definiatur per ordinem ad speciem, arguit tantum, animal v. g. pro ut genus est, de sola specie cum immediate, tum quidditatiuè prædicari, secus verò si sumatur, non in quantum genus est, sed quatenus rationem speciei induit: at illud solum materialiter vsurpatum, & non formaliter, seu in quantum genus de indiuiduis incompletis quidditatiuè & proximè dici ea assertionem statuimus: nihil igitur ei definitio generis respectu specierum officit. Præterquam, quod in definitione generis, non tantum speciem, sed etiam indiuiduorum fit mentio: haud enim species modo, v. g. homo, & equus specie differunt, sed etiam vtriusque, indiuidua, videlicet Petrus, & Bucephalus, atqui genus definitur intuitu plurium specie differentium: ergo & contemplatione indiuiduorum. Rursus inter gradum supremum, & infimum semper interici oportere medium, quid arguit aliud, quam quod de indiuiduis incompletis genus reduplicatiuè sumptum, & pro ut illorum gratia tale, dici nequitam sustineat?

59 Verum enim animal respectu indiuiduorum, quæ confusè, & imperfectè nobis apparent, genus esse tuetur P. Hurtadus disp. 4. log. sect. 5. §. 32. Compton. disp. 3. log. sect. 6. & cum iis alijs non pauci. Primo, quia fieri potest, ut eiusmodi indiuidua sint homo v. g. & equus, adeoque specie differant: at species nequit prædicari de pluribus differentiis specie, seu plus, quàm numero; animal ergo respectu eorū non potest esse species. Secundo, quoniam species est tota essentia rei, atqui animal non est tota essentia eorum indiuiduorum, cum alterum sit homo, adeoque non tantum essentialiter animal, sed etiam rationale, alterum vero equus, & consequenter ultra animal hinnibile quoque. Tertio, quia hæc prædicatio, hoc animal est animal, non differt ab hac hoc ens est ens, si non rem prædicatam, sed modum prædicandi spectes: at ista posterior haud est speciei de indiuiduo: ens enim nequit esse species, nulla siquidem species est, quæ sub aliquo genere non contineatur: ens autem nullum genus, imo quod plus est, nullam rationem superiorem etiam analogā supra se habet: prior igitur illa prædicatio haud potest esse speciei de indiuiduo. Quarto, quia hoc animal ita comparatum est, ut confusè, & implicite inuoluatur rationalitatem v. g. sicut homo eam includit: haud ergo animal de eo completè, haud instar speciei prædicari

valet, aut certè etiam differentia de specie velut species, ac de toto cuius est pars quædam incompleta, completè poterit enunciari.

Hæc tamen admodum non premunt: ad primum dicendum est, hoc animal, & illud, pro ut duntaxat talia, & quatenus præcisa à suis differentiis specificis qua ratione modo vsurpantur, neutiquam differre specie, ut est luce clarius: non esse ergo, quod animal respectu illorum genus esse debeat, aut species esse nequeat. Ad secundum eodem modo dicendum est, indiuidua incompleta, penes id tantum in quo à differentiis specificis formaliter, ac ratione distinguuntur, vsurpata, haudquaquam esse quidditatiuè rationale, hinnibile, aliudvè simile, esto ea sint re ipsa, & identice, ut & sponte sua liquet, & superius est à nobis probatum: solum igitur animal esse potest, ac debet tota eorū essentia, haud secus, ac homo huius, & illius hominis. Ad tertium dico, hoc animal ex parte obiecti, & per identitatem realem esse quidem rationale, ut iam iam concessum; ceterum ex parte modi, & ratione nostra, haud esse rationale: nam eccitas, nec non etiam animalitas huius animalis pro ut talis duntaxat constituturæ, sunt gradus inæquales respectu rationalitatis, earumque alia naturæ quidem ordine illam anteverit, alia consequitur: ritum ergo quorumvis aliorum graduum erunt ambæ ab ea quidditatiuè, & ratione nostra distinctæ, & hoc animal, quod constituunt à rationali similiter distinctum denominabunt. Porro hominis cum rationali quidditatiua, & formalis identitas nihil interest: sunt enim definitum, & definitio, non verò gradus superior, & inferior: hos autem quantum ubiuis ratione distinguant omnes, si solos Nominales excipias, de definitione tamen, & definito quis idem dixerit?

Quod attinet ad quartum, illud in primis insto: quoniam hæc prædicatio, hoc animal est animal, iuxta aduersarios est generis de indiuiduo: at eorum plerique negant, hanc esse generis de indiuiduo, hoc ens est ens; & non immerito, cum valde probabile sit, & fortasse magis, quam contrarium, ens neutiquam esse genus: licet ergo prior illa prædicatio sit specifica, non propterea talis erit posterior, aut esto hæc non sit specifica, eiusmodi tamen esse poterit illa prior. Deinde secundò respondeo cum patre Arriaga supra sub 6. num. 32. prædicationem illam, hoc ens est ens, esse specificam, neque de ratione speciei prædicabilis esse, ut genus aliquod supra se habeat: tum, quia non est, quod potius species prædicabilis præsupponat genus, quam indiuiduum speciem: at est indiuiduum nulla specie prædicabili inferius, & eiusmodi esse Deum optimum maximum, & per se constat, & scitè animaduertunt nostri Conimbricenses quæst. 2. de specie, art. 2. prope finem: tum etiam quia speciem prædicabilem nulli subiectam generi, extrà calum præsentis controuersie, videlicet punctum admittunt quidam, apud Fonsecam lib. 5. metaph. cap. 28. qu. 16. sect. 4. & ad tertium dico: nouum igitur his videri non debet, si ita in præsentide ente respectu huius, & illius entis quatenus præcise talium philosophemur; præsertim, cum contrà eorum de puncto sententiam argumenta adduci solita, aduersus nostram de ente neutiquam procedant: res etenim materialis pro ut vniuocè abstracta à diuisibili, & indiuisibili, eo ipso videtur esse multis de causis genus respectu puncti, quod sub se proculdubio continet: tales autem causæ, quænam esse possunt in ente, à quo nulla ratio communis saltem vniuoca abstrahitur tum quia, non omnis differentia alicuius generis

60

61

se superioris est differentia, ut cernere licet, in iis, quibus ens contrahitur ad substantiam, & accidens creatorem, & creaturam: cur ergo species omnis generi alicui inferior esse debeat: tum denique quia satis est, ut species subiectibilis sola genus se superius postulet; satis, si in ea sola verum habeat, quod dici consuevit, speciem componi ex genere, & differentia: non ergo id species predicabilis à subiectibili diuersa expolcet. Tertio respondeo, predicabilia quinque diuisa, & instituta esse ad explananda Aristotelis predicamenta decem, ut significant illa Porphyrij verba in eius in isagoges ipso vestibulo, cum necessarium sit Chrysaori ad Aristotelis predicamentorum doctrinam quidnam genus, quid differentia, quid species, quid proprium, & quid accidens sit cognoscere, &c. nihil ergo spectare posse ad aliquod quinque predicabilium, quod non fuerit directe, aut indirecte in aliquo predicamento: cum ergo ens sit supra cuncta, cum nullo inferius, ad nullum fortassis predicabile illud attinere: mirum ergo non esse, quod ea predicatio, hoc ens est ens, neuiquam sit specifica, aut secundi predicabilis. Ecquem autem lateat, hanc rationem non procedere in animali, quod in predicamento substantiæ certam habet, stabilemque sedem.

62 At vero Louanienses, & pauci alij, eam predicationem, hoc animal est animal, aiunt pertinere ad sextum quoddam, & innominatum predicabile, &c, nec genericam, nec specificam, aliamve esse earum, quas Porphyrius recensuit. Quin etiam idem de hac predicatione, Petrus est animal, & quauis alia simili existimant, nullumque, quod ad præsens attinet, inter indiuidua completa discrimen agnoscunt. Primum autem huius sententiæ fundamentum sic habet: genus definitur in ordine ad speciem solam: huius ergo solius gratia animal, verbi causa, genus est, non vero contemplatione indiuiduorum, qualia ea cumque sint, & siue completa, siue incompleta: atqui eorum intuitu species haudquaquam est, ob rationes ab Hurtado, & aliis nuper adductas, quarum potissima est, quod multoties contingat, illa specie & non solo numero differre: neque etiam differentia proprium, aut accidens; quando hæc tria dicuntur in quale: quo pacto nequit animal enunciari: ergo aliud sextum, & innominatum vniuersale.

63 Eiusdem sententiæ secundum fundamentum est huiusmodi: animal dicitur immediate, ac formaliter de indiuiduis incompletis: sed non tanquam genus, ut supra late probatum manet, nec tanquam species, differentia, proprium, aut accidens, ob iam iam insinuata, & in transcurso perstricta: quidquid ergo sit de indiuiduis completis, saltem respectu eorum, quæ sunt incompleta, nequit animal non esse vniuersale quoddam innominatum, & à quinque vulgaris longe diuersum. Quod argumentum sicuti pro Louaniensium sententia aliqui contra secundam assertionem nostram opponunt, ita etiam aduersus primam initio capitis positam eo vtuntur alij non pauci: cum enim animal nequeat esse aliud ex quinque predicabilibus, respectu indiuiduorum, quæ incomplete, & veluti sub luce maligna nobis apparent, nec innominatum, ac sexti generis vniuersale; hoc namque ut à communi scholasticorum consensu, sic etiam à vera ratione abhorret: reliquum est, ut de illis immediate, & formaliter nequeat enunciari.

64 Tertium eius sententiæ fundamentum ita habet: Quot modis vnum oppositorum dicitur, tot alterum dicatur necesse est, iuxta Arist. lib. 1. top. cap. 13. ac

ceteros dialecticos: atqui correlatiuum, & oppositum animalis, seu id, quod ei subicitur, duplex est, nimirum species, & indiuiduum. ergo animal etiam, quatenus de vtroque predicabile, eorumque correlatiuum, bifariam debet vturari, videlicet ut genus respectu speciei, & ut aliud predicabile sextum & innominatum respectu indiuidui: alioqui profecto duobus subiectibilibus vnum predicabile, & duobus correlatiuis vnum duntaxat relatiuum ex aduerso respondebit.

65 Quartum eius sententiæ fundamentum: genus prout tale, vel refertur ad indiuidua, vna prorsus, eademque relatione, qua ad speciem, aut diuersa, ac multiplici: neutrum autem dici potest: relinquitur ergo, ut eorum contemplatione nequeat esse genus, aut velut tale de eis enunciari. Quod non vna relatione suadetur: primo quia species, & indiuidua respiciunt genus, eique dicuntur subiecti: at non vno indiuisibili respectu: quomodo enim in diuersis extremis ac fundamentis non sit multiplex, ac diuersa relatio ad aliud: quomodo vna sola? haud ergo è contrario poterit genus vna habitudine, & relatione species, & indiuidua contueri, eisque vicem rependere: & quidem vti non terminat relationem eorum sine mutua, ac reciproca sui ad vtrumque relatione, ita neque duplicem eorum respectum, sine aliis totidem. Secundo suadetur id ipsum: sicut genus respicit speciem, & indiuiduum, & de eis est in quid predicabile, ita etiam indiuiduum intuetur genus, ac speciem, & iis est in quid subiectibile: at non vna relatione subiectibilitatis, quandoquidem speciei subicitur complete, & generi incomplete; quo pacto generis, & speciei predicabilitas iuxta Porphyrium, ac ceteros omnes est diuersa, quia alterum eorum predicatur in quid incomplete, altera vero in quid complete: similiter ergo genus neuiquam poterit eadem relatione predicabilitatis speciem, & indiuiduum respicere.

66 Iam quod non diuersa relatione genus prout tale possit ad speciem, & indiuidua referri, haud est admodum probatu difficile: nam primo, si est diuersa relatio generis ad indiuiduum, & speciem; haud ergo genus respectu eorum vnum erit, sed multiplex haud consequenter erit species infima vniuersalis, sed potius quædam ratio superior ad diuersa genera, quorum aliud species, aliud indiuidua respiciat: proinde, non quinque, sed sex erunt vniuersalia, vnum nimirum, aliudque genus, & cetera quatuor. Rursus secundo: sicut potentia respicit actum, & obiectum, hoc mediate, illum immediate, ita quoque genus respiciet speciem proximè, & indiuiduum remote, vbi semel ad vtrumque, formaliter sumptum, referatur: at potentia non ferit vna relatione, actum, & alia obiectum; quis enim distinguat, aut separet in visu corporeo hæc duo, efficere nimirum immanenter visionem, & vi illius rem propositam sibi videre: pari ergo modo genus, non nisi alia atque alia relatione, poterit species, & indiuidua ferire.

67 Præterea tertio suadetur id ipsum: non est diuersa relatio speciei, & indiuidui ad genus, sed ambo ei subiciuntur eodem indiuisibili respectu: à fortiori ergo genus, quod non multiplex sed vnum est eadem poterit relatione ad species, & indiuidua referri, ac de eis predicari. Antecedens probatur: quoniam si relatio subiectibilitatis incompletæ, & quidditatiuæ non esset eadem, sed diuersa in specie, & indiuiduo, ab his potest abstrahi vna ratio subiectibilis in quid incomplete: quemadmodum, quia non est eadem sed similis relatio filiationis in Petro, & Paulo, ac cæteris hominibus; ratio communis filij potest ab eis

eis omnibus abstrahi: repugnat autem ea ratio communis subiicibilis à specie, & indiuiduo abstracta; tum, quia esset immediatum, ac primum generis correlatiuum, quia ratione non albedo, aut nigredo, sed color abstractus ab utraque; est primum, & immediatum correlatiuum visuæ facultatis: quid autem hac absurdius sequela? quid magis contrarium Arist. apud quem l. 6. top. c. 2. omne relatiuum debet definiri per proximum & immediatum correlatiuum suum: at genus definitur in ordine ad speciem: ergo hæc sola est eius immediatum, & primum correlatiuum, & non aliquid ab illa, & indiuiduo abstractum ratione nostra: tum, quia si daretur ratio illa communis subiicibilis in quid incompletè, ea haud dubie esset media inter genus etiam infimum ex una parte, & speciem itidem infimum indiuiduumque ex alia, utpote ab his abstracta, & illi subiecta eiusque correlatiua: sequela videtur evidens: consequens euidenter falsum: aut enim ea ratio subiicibilis media est specifica merè, aut generica. Si secundum, ergo genus infimum erit, & non erit tale: erit ut supponitur, non erit, cum alia rationem genericam sibi subiectam, & inferiorem habeat, quo pacto viuens non est genus infimum, sed supremum, quia genus animalis infra se despiciat: sin autem primum, talis ratio subiicibilis erit, & non erit mera species prædicabilis: erit, ut supponitur, non erit quia cum non solum indiuidua, sed etiam species subiectas habeat & ab utrisque abstrahatur, fieri non potest, ut sit tantum species, ac nullatenus genus: aut certe animal, v. g. neutiquam obstante quantauis specierum comprehensione, non generis, sed speciei rationem obtinebit. Tum etiam, quia si à specie & indiuiduo abstrahi potest aliquid subiicibile generi in quid incompletè, utroque prius & generi immediatius, pari iure poterit etiam abstrahi à genere, & specie aliqua ratio prædicabilis in quid de indiuiduo, ac proinde ex hoc quoque titulo plura erunt vniuersalia quam quinque, videlicet præter ea quæ Porphyrius recensuit, nobisque reliquit: talis ratio prædicabilis in quid abstracta à genere, & specie: necnon insuper alia ratio prædicabilis in quale superior proprio, & accidenti: quidni enim hæc sicuti illa abstrahatur? Hæc ferme sunt quibus probari consuevit, relationem generis prout talis ad species & indiuidua fore, si daretur, eandem, & simul non eandem, sed diuersam, adeoque prorsus impossibile esse.

C A P V T VII.

Doctrina nuper posita impugnatio: ubi etiam an relatio generis ad species & indiuidua sit vna vel multiplex, necnon quodnam sit eius primum & adequatum correlatiuum?

68

Ceterum assero tertio aduersus propositam Loquaniensium doctrinam: animal v. g. prædicatur formaliter, & quidditatiuè de indiuiduis completis, Petro scilicet, Bucephalo & cæteris, sic ut respectu eorum sit genus, & ad nullum vniuersale sextum innominatumque pertineat. Ita non tantum antiquiores omnes, qui eiusmodi vniuersalis neutiquam meminere, sed etiam recentiores plerique, præsertim verò Conimbricenses, Fonseca Hurtadus, Rubius, Tellez, & Arriaga. Suadetur autem hunc in modum. Genus est, quod prædicatur de pluribus differens specie in quid; erit ergo genus respectu eorum, quæ differunt specie; atqui indiuidua propriè

loquendo differunt specie, ac sunt ad inuicem diffimilia: ergo respectu illorum animal erit verum genus. Item vitus corporeus v. g. quamuis respiciat actum videndi, & obiectum, hoc mediare, & illum proximè & immediare, vnus tamen est, & non multiplex respectu vtriusque quod idem cernere est in quauis potentia comparata cum actu, & obiecto suo: similiter ergo animal genus, vnumque vniuersale erit respectu specierum, & indiuiduorum. Vt hæc mediate, & illas proximè intueatur. Alij idipsum probant, quoniam diuisio vniuersalis, seu prædicabilis in quinque, est adequata, & quæ cuncta complexu suo continet: erit ergo animal respectu indiuiduorum, non vniuersale innominatum, & ordine sextum, quod vtrique nullum est, sed potius verum genus, & ad primam seriem pertinens eorum vniuersalium, quæ Porphyrius digessit. Quo minus tamen hæc ratio mihi placeat, in causa est ens, quod quidem vniuersale est, & tamen nullum fortassis ex quinque, ut multi valde probabiliter existimant: quidni ergo tale sit animal respectu indiuiduorum, si aliunde non obstat? standum ergo est duabus rationibus nostris, & eas propter reiiciendum, si non alibi, at certe hic, eiusmodi innominatum vniuersale velut omnino commentitium, ac nullius rei gratia necessarium, aut utile.

69

Proximum est, ut contrariis respondeamus argumentis. Ad primum dicendum est; genus definiri per speciem, sed ita, ut indiuiduorum fiat mentio, eorumque aliqua ratio habeatur, ut æpe sæpius dictum. Deinde fac ad olam speciem genus vi suæ definitionis referri: quid inde? profectò nil nisi ad summum, quod species sola sit immediatum correlatiuum generis, & indiuiduum, quod in eius definitione prætermittitur, solummodo mediatum; hoc autem quamuis ita sit (nihil enim in præsens decerno, infra quid verius sit disputaturus) haudquaquam tollit, animal esse genus respectu indiuiduorum: quando visus talis quidem est, non tantum respectu actus videndi, quem proximè, sed etiam obiecti, quod remotè quodammodo, & mediatè respicit.

Ad secundum argumentum negandum est, animal comparatum cum indiuiduis incompletis haud esse speciem; quam enim imbecilles sint rationes ad id probandum asseri solita, superius vidimus. Quocirca nec aduersus secundam assertionem nostram sequitur, animal esse sub aliquo respectu sextum quoddam & innominatum vniuersale, nec aduersus primam, quod de indiuiduis incompletis nequeat immediatè prædicari.

70

Ad tertium respondeo, plurimas illud difficultates pati, cum tamen vnâ, eamque satis leuem obiciat. Instatur primò: quoniam actus, & obiectum sunt correlatiua potentia: plura vtrique non vnum, alterumque mediatum, alterum immediatum, quin propterea respectu vtriusque diuersa sit, aut multiplicitatem subeat vllam, ut est paulo superius ostensum: cur ergo animal, v. g. dici debeat prædicabile, multiplex, & diuersum, genus scilicet, & aliud innominatum, comparatione duplicis correlatiui, speciei nimirum, & indiuidui, seu subiicibilis proximi, atque remoti. Rursus pater, & filius sunt correlatiua & tamen multiplicitatis filii, eorum pater nequaquam multiplex euadit. Magister item, & discipulus suam habent correlationem: nihilominus plurium discipulorum vnus est magister, necnon vnus aliquando discipuli plures magistri. Intellectus etiam, & intelligendi actus inuicem sunt correlatiua: at ab vno intellectu plures intelligendi functiones existunt. Denique ne præsentis materiz carceres

egre

egrediar, genus, & species, hæc, & indiuiduum, sunt correlatiua; multarum tamen specierum vnum genus est, & plurium indiuiduorum non multiplex, sed vna species: mille alia, sed his similia.

72

Proinde eis prætermisissimè absolūtè respondeo, quod vnum correlatiuum est multiplex, aliud etiam oportere multiplicari, non in concreto, vt exempla adducta satis manifeste conuincunt, sed in abstracto, & facta appellatione suprà solam relationem: quasi sensus Aristotelici axiomatis sit, ad multipliciter vnius correlatiui relationem alterius debere esse, saltem ratione multiplicem: quo pacto dixit B. Thom. 3. parte quæst. 35. art. 4. ad 3. filium, cum vnus sit, non vnam tamen ratione nostra, sed multiplicem relationem filiationis habere ad geminum generationis suæ principium, patrem scilicet, & matrem: quamuis, vt ostendam in met. lib. 3. tract. 6. cap. 8. longè probabilius sit, eiusmodi respectum esse etiam re multiplicem, ac numero, & specie diuersum. Quocirca in præsentī, esto animal sit vnum prædicabile respectu speciei, & indiuidui, & non nisi genus, duplicem tamen relationem prædicabilitatis genericæ suo sibi iure vendicabit, duplicem inquam numericè, ac specificè, siue quod iuxta est, reuera distinctam, ac dissimilem: ac eum cuius dissimilitudo cum similitudine quadam, & homogeneitate cohareat, vt paulò inferrius exponetur. Non me latet P. Fonseca lib. 5. metaph. c. 28 quæst. 14. sect. 3. aliter interpretari Aristotelicum illud pronuntiatum nobis obiectum, quasi locum habeat, non in correlatiuis mediatis, ac in proximis, & immediatis: ceterum quod ne in his semper verum sit, exemplo actus intelligendi, & intellectus, vt aliis supersedeam, satis constat: quapropter nihil interest, visum in commune duplicem esse, corporis nimirum, & animi, pro eo, ac videndi actus alius est corporeus, alius mentis solius: hoc enim quod adducitur in contrarium, cum particulare sit, nequit regulam assertiuam generalem firmare.

73

Ad quartum respondeo: relationem generis ad speciem, & indiuiduum esse vnam vnitatem similitudinis, secus vero vnitatem identitatis, & indistinctionis: item esse diuersam, ea diuersitate, quæ excludat vnitatem posteriorem, non vero priorem; aut quod perinde est, esse distinctam, sed non omnino dissimilem, aut diuersam rationis: quo pacto, vt superius dictum est ex B. Thoma, relatio filij ad Patrem, & Matrem est distincta quodammodo, sed tamen similis, & homogenea, & ea, quæ filiatio dicitur: quid ni ergo distincta illa relatio animalis ad speciem, & indiuidua, similis tamen, & eiusdem rationis, adeoque generica esse possit? Porro quæ primæ probationes argumenti, quatenus aduersus priorem huius decisionis partem, earumque relationum similitudinem, & homogeneitatem procedunt, haud sunt ponderis alicuius: non prima, quia species, & indiuidua referuntur ad genus relatione quadam simili, & eiusdem rationis, nimirum prout ei subiicibilia in quid incomplete: igitur si è contrario arguendum est, genus non, nisi relatione homogenea ad speciem, & indiuidua referetur: quid quod B. Thomas loco iterum, iterumque memorato docet, filium vno re ipsa, & eiusdem nominis, ac naturæ respectu excipere relationes ad se patris, & matris inuicem specie differentes: hoc autem si verum est, non video, cur genus vnica tantum relatione suppeditare non possit duabus illis specie diuersis, quas aliqui in specie, & indi-

uiduis eius ergo admittunt: non secunda, quoniam indiuiduum subiicitur speciei in quid complete, & generi in quid incomplete, cum tamen species, & indiuidua generi in quid incomplete ex æquo subiiciantur: quamuis ergo indiuidui, contemplatione generis, & speciei, sit diuersa subiicibilia, sicut & illorum, comparatione indiuidui, prædicabilitas est specie diuersa, eandem scilicet ob causam, haud propterea erit indiuidui, & speciei subiicibilia omnino diuersa, & heterogenea. Atque ita censent Conimbricenses, Tellez, Hurtadus, Auerfa, & cæteri communiter, si paucos quosdam cum P. Fonseca excipias.

Qui supra citato cap. 28. quæst. 14. sect. 4. in ea sententia est, vt existimet, indiuiduum vna eademque prorsus relatione genus, & speciem intueri, & vtrique subiici, cuius singularis opinionis triplex circumfertur ratio: prima est: indiuiduo per se, & necessario conuenit subiici incomplete suæ speciei, & contingenter, atque ex accidenti subdi incomplete generi, cum fieri iuxta aliquos possit, vt indiuiduum subiiciatur aliquando priori modo, & non posteriori, speciemque, & non genus respiciat, & eiusmodi fortassis sit hoc punctum, aut hæc materia, contra vero nunquam vsuueniat, vt indiuiduum ad genus prætermisissimè specie respectum habeat: ceterum ex æquo conuenit per se, & necessario, generi quidem incomplete prædicari, & speciei complete: quamuis ergo diuersus hic modus prædicandi diuersum prædicabile constituat, pro eo, ac censuit Porphyrius, at diuersus ille subiiciendi modus subiicibilia specie diuersa neutriquam arguet: quia nimirum alter est indiuiduo per accidens, vt dictum est, ac proinde in numero subiicibilium nulla illius est habenda ratio. Secunda eiusdem opinionis probatio est talis: indiuiduum subiicitur generi mediatè, & interuentu speciei: eadem ergo relatione, quæ speciem tangit, ad genus se extendit, quo pacto idem est respectus obiecti ad actum, & potentiam, quia huic medio illo obicitur. Tertia denique eius placiti probatio sic habet: si indiuiduum esset aliud subiicibile contemplatione generis, & aliud intuitu speciei, similiter aliud, aliudque esset comparatione differentie specificæ, & genericæ: neque non species aliud subiicibile foret respectu generis proximi, & aliud respectu remoti, nequaquam vero idem: quæ tamen absurda sunt, & à nemine admissa.

74

Enimvero standum est communi opinioni, tum propter rationem traditam, diuersumque illum subiiciendi modum in quid complete, & in quid incomplete: tum etiam, quia vti indiuiduum median- te quodammodo specie participat genus, ita etiam differentiam genericam: sed hæc secunda participatio mediata non obstat, quo minus indiuiduum sit aliud subiicibile respectu speciei, & aliud respectu genericæ differentie, cum huic in quale, & illi in quid subiiciatur: ergo etiam diuersum subiicibile comparatione generis, & speciei, quantumuis alterum mediatè, alterum vero immediatè participet. Ad primam probationem contrariam earum, quæ sunt posite numero superiori dicendū, in primis non esse necessarium absolute, vt indiuiduum subiiciatur, vel generi, vel speciei, & repetiri aliquod neutri subditum, videlicet Deum optimum maximum: hinc tamen haud inferri posse, quod indiuiduum ad nullum subiicibile attineat, seu generis respectu, seu speciei: quamuis ergo possit subiici speciei, & non generi, neutiquam vero è conuerso, haud sequetur inde, nequaquam illud esse subiicibile peculiare respectu

75

respectu generis : aut si illud aliquando auelli à genere propriam huius intuitu subiicibilitatem ei semper adimit, quidam etiam interdum auelli, tam à genere, quam à specie efficiat, ut nunquam sit subiicibile proprium, ac dialecticum, comparatione alterutrius.

76

Deinde falsum arbitror, quod assumit eiusmodi probatio : hoc enim punctum, ut subiicitur speciei puncti, sic generi rei materialis, & hæc materia, ut speciei materia, sic etiam generi substantiæ in communi, aut certe rei materialis, pro ut ab ea, & formis ab illa pendulis abstrahit : quod si, ut probabilis est, nec punctum ut sic est species infima, nec materia prima, ita quidem hoc punctum subiicitur puncto huius speciei, & exinde puncto, pro ut est generalis ratio ad punctum huius, & illius speciei, parique modo hæc numero materia huius destinata speciei materia & hac mediante materia, generica, quæ plures specie diuersas, cuiusmodi censent aliqui esse materiam cælestem sublunarem, ambitione sua complectitur : quorsum ergo adstruitur in indiuiduo aliquo, respectus ad speciem prædicabilem sine vlla ad genus ? Parum autem interest, quod quidam ita existiment : nam aliis etiam placet, & satis probabiliter, indiuiduum subiici aliquando generi, & non speciei prædicabili, v. g. primam sanctissimæ triados personam communi rationi diuinæ personæ ; quæ scilicet, cum dissimiles personas contineat, earum respectu non est species infima, adeoque genus : at eis est immediatum, nulliusque interiectione speciei de illis enunciat, ut intuitu constabit. Adice, ubi semel verum sit, quod aiunt plures Thomistæ, angelos esse immultiplicabiles in fra eandem speciem, hoc ipso Gabrielem v. g. debere subiici generi cuiusdam Angeli, & nulli speciei : iam ergo, si, quia indiuiduum iuxta quosdam subditur speciei sine genere, peculiare respectu huius subiicibile non constituit, pari iure haud etiam erit respectu illius peculiare subiicibile, cum sine illa iuxta non paucos generi possit aliquando subiici. Denique permisso gratis eo toto, quod assumitur, quid tum ? homini etiam est accidentarium esse album : quoties tamen est eiusmodi, haud ei accidit, sed necessario conuenit, subiici albo ut sic in quale, & longe aliter, quam generi aut speciei homini, scilicet, aut animali : quamuis ergo indiuiduo necessaria ratione, & per se non conueniat subiici generi, vti volunt aduersarij, at si quando ei subiicitur, non quidem nisi aliter, quam speciei, & longe diuersa relatione.

77

Ad secundam probationem, nec non actus, & potentia exemplum paulo inferius constabit, quando sermo erit de diuersitate earum relationum, quibus genus ad speciem, & per hanc gradu facto ad indiuiduum descendit. Tertia probatio in eo peccat, quod ad eius instar argui posset, atque inferri, differentiam proximam, & remotam esse, non idem, sed diuersum prædicabile, ritu scilicet generis, & speciei, & similiter genus proximum, & remotum ad vnum quoddam prædicabile non posse reduci. Quocirca absolute dicendum est, indiuiduum subiici vni & alteri differentia in quale incomplete, at generi in communi ex vna parte in quid incomplete, & ex alia speciei in quid complete : quanquam ergo respectu horum sit subiicibile diuersum iuxta ordinem, & methodum Porphyrij ; secus vero respectu, aut duplicis differentia, aut duplicis generis : est quidem respectu alterutrius horum aliud, aliudque subiicibile, si magis in particulari, & velut in spe-

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

cie loquamur, non vero, si in genere, eoque supremo, iuxta quod authores prædicabilia quintupliciter dissecant.

78

Vt autem eo, vnde digressi sumus, reuertamur, cæteræ rationes illius argumenti quarti pro Louanienſium sententia, contra posteriorem nostræ solutionis partem, ac relationum animalis ad speciem, & indiuidua distinctionem quandam procedunt, haud ægrè possunt dissolui. Prima earum ita est diluenda : genus : vel supponit pro obiecto cognito in recto, & in obliquo pro genereitate, siue actu cognoscente, aut contrario : vtrumque enim potest, & solet contingere : qua ratione album modo accipitur pro subiecto in recto, & albedine in obliquo, veluti cum dicimus album est dulce, modo vero pro albedine in recto, & subiecto in obliquo, veluti cum dicimus album immediate dissipat visum : si primum, haud sequitur animal v. g. esse duplex genus ob duplicem eius respectum ad species, & indiuidua, ut liquet exemplo Patris, qui vnus est, non obnitente pluralitate relationum ad diuersos filios, nec non similibus concretorum, de quibus fuit mentio supra in solutione tertij argumenti : sin autem secundum ; transeat eo modo dari duplex genus, alterum videlicet respectu specierum, alterum intuitu indiuiduorum, alterum mediate tendens, alterum immediate : cæterum quid inde ? nam genus non posse esse speciem infimam, tantum abest, ut sit absurdum, ut potius, ab omnibus etiam independenter ab hac quaestione necessario sit admittendum : genus siquidem, aliud est supremum, aliud infimum : rursus infimum, aliud animalis, si modo animal genus infimum est, & non supremum, aliud maximum quoddam : fieri ergo non potest, ut genus sit species infima vniuersalis, & non magis subalterna, ac superior in plures valde diuersas sectilis, ut præter alios monet Auerſa supra quaest. i. de genere sect. 5. in eius fine. Nec propterea metus est, ne prædicabilia sint numero sex, contra quam communiter credi assolet : sunt enim, non sex modo, sed longe plura, si de iis in specie loquamur, quando, & genus, & insuper quoduis aliud prædicabile in species inferiores sit vterius porro diuiduum ; cæterum non nisi quinque, si de iis valde generatim loqui velimus, cum ad suprema illa capita à Porphyrio recensita optime possint omnia reuocari.

79

Secunda ratio, earum, quibus quartum illud argumentum nititur ad tollendam de medio distinctionem relationum generis ad speciem, & indiuiduum, animalis v. g. ad hominem, & Petrum, haud est magis momentosa : siquidem ut ipsa supponit velut exploratum, separari nequit vlla vi relatio potentia ad actum suum ab eius ad obiectum respectu, nec diuinitus etiam fieri potest, ut visus, ex. g. referatur ad actum vitalem eum immanenter efficiendo, & non ad obiectum illud transeunter representando, aut è contrario : cæterum relationes generis ad speciem, & indiuiduum possunt, & solent mutuo separari : genus enim prædicatur non raro de specie sine indiuiduo, & de hoc, quin de illa, veluti cum dicitur, *homo est animal*, aut aliàs, *Petrus est animal*. Quocirca quod superius multoties à nobis dictum est, genus mediante specie ad indiuiduum referri, ac de eo enunciari, non est ita accipiendum, quasi non possit genus prædicari de indiuiduo, quin de specie vna, eademque opera, aut è contrario, vti in respectu potentia immediato ad actum, & mediato ad obiectum visitur : secus enim se rem habere, iam iam est ostensum : sed sensus eius axiomatis est, speciem esse mediam re ipsa inter genus, & indiuiduum, & hoc

Da

propter

priorem logicè, & in subsistendi consequentia, illo vero posteriorè, tametsi in terminando, aut referendo nõ seruet hunc ordinẽ, nec vnus relationem ad aliud necessario transmittat, ad modum, quo per actum relatio potentia ad obiectum, itque, reditque: cum ergo separabilitas realis nunquam, & nusquam non arguat distinctionem, multiplex sit necesse est respectus generis ad speciem, & indiuiduum, eiusque de vtroque prædicabilitas, vt relatio potentia ad actum, & eiusdem relatio ad obiectum, quæ est earum inseparabilitas esse possit eadem. Hinc constat eos etiam falli, qui paulo supra cum Fonseca agebant, eodem omnino respectu subiicibilitatis indiuiduum ad speciem, & genus referri, instar obiecti, cuius relatio ad actum, & potentiam est prorsus eadem: nam hic inseparabilitas multiplicem relationem prohibet, secus vero illic; adeoque exemplum ad veritatem, sed non ad rem, qua de agimus, accedit.

80 Tertia, & vltima probatio adducta aduersus distinctionem earum relationum, de quibus est questio, dilui debet, concessa ratione illa communi subiicibilis in quid incomplete, abstracta à specie, & indiuiduo. Quod autem hinc infertur, speciem vtrique prædicabilem non esse immediatum, & primum correlatiuum generis, nihil habet absurdi, nihil, quod Aristoteli, aut rationi aduersetur: etenim genus definitur in ordine ad plura specie differentia: ita verò differre vnum quoddam ab alio, non tantum est speciei, sed etiam indiuiduo comune, & vniuersum cuius conceptui, qui subiicitur generi: igitur definitio generis respectum habet primo, & per se ad rationem superiorem; & vniuersalem subiicibilis in quid incomplete, quemadmodum, vt hæc sit immediatum correlatiuum generis oportet. Quod autem etiam in ordine ad speciem secundario, & remote definiatur genus, parum interest: exinde siquidem hoc tantum fiet, speciem esse correlatiuum saltem mediatum, ac remotum generis, quod, & omnibus est in confesso, & à nobis supra cap. 4. assertionem 2. & 3. satis explicatum.

81 Rursus quod infertur, eam rationem subiicibilis in quid incomplete mediam inter genus etiam infimum, & speciem, indiuiduumque, aut genericam, aut specificam esse debere, & neutram esse posse, leuiculus est, atque inane. Aut enim est sermo de specie, & indiuiduo primo intentionaliter sumptis, homine v.g. & Petro, quatenus sunt præcise tales; & ita subiicibile in quid incomplete ab vtroque abstractum, nec est genus, nec species, sed accidens logicum, quando sic subiici perinde vtrique accidit atque esse album, aut musicum: quemadmodum ergo quod esse musicum sit medium inter animal, & hominem, Petrumque, & his quodammodo prius, deque vtroque prædicabile, illo vero posterius, quin propterea, vel animal debeat esse simul genus infimum, & non tale, vel homo species, & non species, ita similiter in præsentia nihil horum sequitur. Aut sermo est de specie, & indiuiduo secundo intentionaliter sumptis, & quatenus relatis, seu referibilibus ad genus: & ita eis non accidit, sed essentialiter conuenit, subiici in quid incomplete generi non aliter, atque huic essentialiter est de illis in quid incomplete prædicari, quocirca subiicibile in quid incomplete respectu eorum illo sensu, & prout denominantur extrinsecus, reuera est genus: tum, quia intuitu huius, & illius prædicabilis in quid incomplete animalis v.g. & plantæ ratio communis prædicabilis in quid incomplete genus est, cum ritu substantia, aut corporis plura genera diuersa compre-

hendat, ergo similiter &c. tum etiam, quia indiuiduum est subiicibile in quid incomplete vi propositionis singularis, & species vi vniuersalis, adeoque à priori longe diuerse: vtrumque ergo subiicibile prout tale, ac formaliter sumptum est diuersum alteriusque rationis ab alio, vt vt hæc diuersitas, ac dissimilitudo sit coniuncta cum aliqua similitudine, & homogeneitate vera, vt supra statuiamus: at quod continet inferiora diuersa, ac dissimilia in generibus est numerandum: ergo, & subiicibile in quid incomplete, quatenus latissime funditur.

82 Porro autem ex hoc neutiquam sequitur, genus infimum esse, & non esse tale, si sumatur primo intentionaliter, & pro animali, v. g. etenim ea ratio communis subiicibilis in quid incomplete non est genus quoddam inferius respectu animalis, sed potius accidens, haud aliter, ac contemplatione hominis, & Petri tale est, vt proximè vltimum: quidquid namque accidit inferioribus rationi superiori, id ipsum necesse est accidat, esto non è contrario. Præterquam quod, ne instar accidentis cuiusdam, vltimè modo subiicibile in quid incomplete est animali inferius, sed potius eo superius; quippe quod illud, & quæcunque alia ita possunt subiici, comprehendit. Quærum si genus infimum sumatur prout est concretum secundo intentionale, ita quidem, etsi sit genus infimum in actu signato, est tamen genus supremum in actu exercito, cum sit commune multis generibus infimis, v. g. animal, planta, & cæteris (his exemplis vtor, non, quod vera sunt, sed, quod communia, nec non, quia defuncta alia nobis nota) Ex eo ergo, quod genus illud subiicibilis sit inferius genere infimo posteriori sensu usurpato, nihil sequitur, nisi, quod hoc sit, & non sit genus infimum, longe tamen aliter, aliterque: sicut signum naturale est, & non est eiusmodi; est quidem in actu signato, non est in actu exercito. Addiderim, subiicibile in quid incomplete, & infimè, prout tale, ita esse inferius genere infimo, cuius est correlatiuum, vt sit etiam eo superius, illudque ipsum comprehendat, propterea, quod more aliorum subiiciatur in quid incomplete alicui, scilicet generi, prout abstrahit à supremo, & infimo: quo ex titulo contenderet aliquis, genus infimum tale prorsus esse etiam in actu exercito, non vero supremum respectu subiicibilis in quid incomplete, quia nimirum hoc non est contemplatione illius mere inferius. Quod vltimo loco infertur, admissa illa ratione subiicibilis indiuiduo, & speciei communi, similiter abstrahi posse, & debere rationem prædicabilis in quid generi, & speciei, nec non prædicabilis in quale proprio, & accidenti communem, ac proinde ac prædicabilia inuicem diuersa non tantum quinque numero esse, sed plura; hoc inquam, quo sensu sequatur, & verissimum sit, & quo falsum, seu non sequatur, supra iterum, iterumque exposuimus.

83 Hactenus solutio illius vltimæ difficultatis argumenti quarti, cui aliter comperio occurrere quoddam cum Fonseca, & coll. Conimbricensi, dicentes idcirco à specie, & indiuiduo, tametsi vtrumque subiiciatur generi in quid incomplete, & distincta quidem relatione, neutiquam tamen abstrahi rationem communem subiicibilis in quid incomplete: quoniam in ea conueniunt non vniuoce, sed analogicè; cuius analogiæ signum est, quod prius competit speciei, quam indiuiduo, & ab hoc independentem ita subiicit, indiuiduo autem posterius, ac dependentem à specie.

84 Contra tamen primò: quia in Met. lib. 5. tract. 2. ostendat,

ostendam, analogiam non ob stare abstractioni, & rationem entis analogam à reali, & solius rationis posse præcindi; item à fortiori rationem entis realis à substantia, & accidenti, creatore, & creaturis, respectu quorum tamen ens reale analogum est, iuxta non paucos aduersarios. Contra secundo: quoniam qualitas incommuni est prædicamentum, supereminetque genus, ac proinde ratio vniuoca contemplatione caloris, v. g. & lucis, actus, & potentia, cæterarumque qualitatum inferiorum, quin obstat ab eis per prius, & posterius illam participari: rursum probabilius etiam est ens reale non obstante simili participio, esse vniuocum: quidni ergo sit vniuocum subiicibile in quid incomplete, vtut species, & indiuiduo ea cum inæqualitate conueniat. Contra tertio: quia falsum est, speciem prius naturæ subiici oportere generi, quam indiuiduum, & hoc posterius, quam illam: aliud enim est, quod species logicè, & in subsistendi consequentia sit in se prior indiuiduo, & hoc illa posterius: aliud, quod prius logicè referatur species, quam indiuiduum ad genus, eive subiiciatur, & hoc posterius, & cum dependentia à ratione specifica. Primum namque verum esse, secus vero secundum supra satis est demonstratum: quorsum ergo subiicibile in quid incomplete analogum adstruitur?

85 Ex dictis, tum hoc capite septimo, tum etiam sexto, & quinto constat solutio eius quæstionis, an scilicet relatio generis ad species, & indiuidua sit eadem, vel diuersa: quod enim sit omnino diuersa putant Louanenses, & quidam alij. nimirum generica respectu specierum, & alia innominata contemplatione indiuiduorum: quod vero sit eadem omnino, & nullatenus distincta, putant alij: Denique, quod sit eadem, id est similis, & homogenea, ac prorsus generica, cæterum distincta, & alia, aliaque, aut specie, aut certe numero, censent Rub. in log. cap. 3. de specie quæst. 5. metaph. cap. 28. quæst. 14. sect. 3. Conimbric. in log. cap. de specie quæst. 2. art. 1. Hurtad disp. 4. de genere sect. 5. §. 33. Tellez 1. part. summæ disp. 6. sect. 4. Arriaga sect. & subsect. supra citatis: Item Mafius quæst. 3. & 4. de genere sect. 5. Scotus quæst. 17. de vniuersalibus, & communiter eius affectæ. Quorum authorum sententia, vt communior, sic etiam verior nobis videtur: ea autem superius satis est probata, sicut & diuersa sufficenter improbatæ.

86 Constat etiam ex hæcenus disputatis solutio alterius quæstionis, an scilicet species sit adequatum correlatiuum generis affirmatiuè respondent Louanenses, negatiue cæteri authores supra laudati: hi, quia genus etiam prout tale referri ad indiuiduum, necnon huius relationem terminare censent; illi, quia ad solam speciem referri genus, & huic quatenus tali solam eam subiici existimant. Quod tamen Louanensium opinio hac in re falsa sit, & communis sententia longè probabilior, superius est ostensum.

Deinde ex dictis perspicua est decisio alterius controuersia: priori affinis, an scilicet species sit primum, & immediatum generis correlatiuum: negant Conimbric. Fons. Tellez: affirmant vero quidam apud Louanenses, & post eos Hurt. disp. 5. log. sect. 1. §. 5. & re ipsa Auerſa citata illa sectione §. 5. ex hac conclusione inferendum est, esto verbis non nihil dissentiat: horum fundamentum est, quia potest abstrahi ab indiuiduo, & specie vna ratio communis subiicibilis in quid incomplete, vtroque prior, adeoque generi immediatior: illorum vero, quia repugnat talis abstractio. Cæterum repu-

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

gnantiam illius nullam esse, supra late ostendimus, ac proinde quid in hac quæstione tenendum sit, iam tum præiudicauimus.

87 Porro autem, quæ disputata sunt de specie, & eius correlatione respectu generis, ea oportet intelligi de specie vniuersali, ac de multis prædicabili, qualem reuera esse debere speciem subiicibilem, & generis correlatiuum, adeo ceterum putant nostri Conimbricenses, citata quæst. 2. de spec. art. 1. in fine secundæ conclusionis, vt contrarium alienum esse à communi philosophorum sensu pronuncient. Aliqui tamen aliter sentiunt, & speciem subiicibilem non dubitant omne id appellare, quod subiicitur generi, vel in quid incomplete, siue sit vniuersale, siue singulare, & indiuiduum: atque hic loquendi modus supra cap. 5. ad eius finem nobis omnino non displicuit, nec modo etiam displicet, aut videtur improbabilis. Quem iuxta species subiicibilis est adequatum correlatiuum generis: tale siquidem est quicquid ei subiicitur: nec non etiam eius primum, & immediatum correlatiuum: huiusmodi namque est subiicibile in quid incomplete: verum enim species subiicibilis, tam in communi, quam in particulari sumpta debet esse adequatum correlatiuum generis, proximum verò, & immediatum, non nisi in communi usurpata, & prout à specie prædicabili, & indiuiduo abstrahitur.

TRACTATUS III.

De specie.

CAPVT I.

Quid sit species.

PECIES interdum significat prætextum, & simulationem, quo pacto dicuntur simulata in speciem fieri: interdum rem visam, qua ratione ait Maro lib. 2. *Æneidos*;

Non tulit hanc speciem furia mente Chorea.

Aliquando etiam formam, ac pulchritudinem; quo sensu Christus Psal. 44. dicitur speciosus forma præ filiis hominum. Has ergo speciei acceptiones & alias non paucas, tum in sacris, tum in profanis, litteris valde familiares, velut à nostro alienas instituto missas facio; ac speciem cum Porphyrio ita definio: *Species est id, quod predicatur de pluribus differentibus solo numero in quid*; vt homo v. g. de Petro, & Paulo, & cæteris. Per id, quod predicatur conuenit species cum cæteris prædicabilibus: per prædicari de pluribus differentibus solo numero diffidet à genere, quod potius complectitur inferiora specie diuersa: per particulam in quid, à differentia, quæ in quale quid, & à proprio, & accidenti, quæ tantum in quale enunciantur. Rursum secundo, speciem cum eodem Porphyrio sic definio: *Species est id, quod subiicitur generi, veluti homo. v. g. animali, aut si mauis animal viuenti.* En duplicem speciei acceptionem logicis familiarem, quarum alteram iuxta vocatur species prædicabilis, iuxta alteram vero species subiicibilis. Porro autem vtræque speciei nomenclaturam irident grammaticæ

D d 2

quidam;